

KOČKA MUZEJNÍ

Časopis Regionálního muzea v Jílovém u Prahy

■ ročník III / číslo 3

■ SRPEN 2025

■ www.muzeumjilove.cz

VILDA JAKŠ
BOXER
S KŘÍDLY

SKRYTÝ
ŽIVOT
MUZEA

PALIČI A POŽEHNÁNÍ
JMÉNEM
ASEKURACE

SAD
JANA
MORÁVKA

Oslavy výročí 105 let Posázavské stezky...

...a 125 let Posázavského pacifiku se začátkem léta uskutečnily v Pikovicích, v místě kde Posázavská stezka začíná. Pro naše muzeum to byla vítaná příležitost seznámit četné návštěvníky s našimi expozicemi, výstavami, Kočkou muzejní a knihou Století Posázavské stezky. A zájem o to vše nás potěšil.

Krásným zpestřením celé akce byl příjezd historického parního vlaku, to vše spojené s mohutným uvítáním na nádraží a stylovou muzikou. Už jen to byl silný zážitek.

Už jen do konce srpna trvá výstava fotografií Fifinky, které s naší čtyřnohou modelkou nafotila paní průvodkyně Libuše Kušková. Výstava je zároveň i soutěží, stačí na místě vyplnit ve formuláři jaká fotka Fifinky se vám líbí nejvíce a pak jen čekat, jestli se na vás usměje výherní štěstí v podobě knížky *Muzeum pro kočku*. Tu, podle naší kočičí parťačky, napsala Irena Ričlová Lachoutová.

Od 6. září bude v expozici Tramping stále žije vystavena osobní kronika trampského písničkáře Oldy Vrtišky, společně s jeho cancákem, ve kterém jsou zápisy a kresby mnoha známých osobností šedesátých a sedmdesátých let minulého století.

Kronikou Oldy Vrtišky se pokračuje s představováním vzácných kronik nacházejících se v našich sbírkách.

Noc ve štolě a s netopýry

Každoročně pořádáme Muzejní noc a ta letošní se uskutečnila v sobotu 7. června ve štolě Halíře. Což bylo jednak symbolické rozhodnutí, neboť v pátek byl Mezinárodní den jeskyň a podzemních prostor a zároveň šlo o rozhodnutí velmi prozíravé. Ačkoliv nikdo nemohl dopředu tušit, že od rána budou z nebe „padat trakaře“, je známou věcí, že ve štolách neprší, alespoň v těch našich muzejních. A tuhle pravdu znali i mnozí návštěvníci, kteří ten den i přes nepřízeň počasí přišli, mnohdy celé rodiny. Byli odměněni nejen prohlídkou stoly v doprovodu horníků a jejich patronkou sv. Barborou, ale i vítanou přestávkou v dešti. Díky ní se mohl zapálit oheň, opékat buřty, poslouchat hezké písničky v podání Terezie Kovaříkové nebo obdivovat netopýry, které citlivě a s ohledem na ně, doplněné o zajímavé informace o jejich životě, ukazovala...

Děkujeme všem návštěvníkům Muzejní noci za jejich přízeň a odhodlání...

Pat a Mat... A bylo to!

Útulnou místnost, která po celé prázdniny patřila nejznámějším českým kutilům Patovi a Matovi, by si mohl neznalý návštěvník splést s mateřskou školkou či školou v době přestávky. Alespoň podle „šumu“, který se z ní linul. Četní rodiče i prarodiče rádi využili možnost zabavit své ratolesti dva měsíce školou nepovinné, protože tato výstava není jen o koukání, ale i kreativním hraní a soutěžení. Nakonec se dost často stávalo, že byl do hry vtažen i dospělácký doprovod, k oboustranné spokojenosti.

A navíc, konečně začalo být mnohým z nás jasno, kdo z těch dvou nešiků je Pat a kdo Mat.

Výstava bude ještě několik dní po vydání tohoto čísla otevřená, končí v neděli 31. srpna.

INFORMAČNÍ CENTRUM ☎ +420 241 950 791 ✉ pokladna@muzeumjilove.cz

- předprodej vstupenek na představení a akce pořádané Regionálním muzeem
- informace o pamětihodnostech, přírodních zajímavostech, turistických cílech regionu a jízdních řádech
- informace o ubytování a stravování
- kulturní a sportovní přehledy
- turistické propagační materiály, razítka do turistických zápisníků
- nabídka pohlednic, map, místních i regionálních průvodců a publikací
- dárkové a upomínkové předměty z Jílového

Muzeum a informační centrum je otevřeno denně, mimo pondělí (pokud není svátkem)
ZÁŘÍ – KVĚTEN: 9 – 12, 13 – 16 hodin ČERVEN – SRPEN: 9 – 17 hodin

OBSAH

MUZEJNÍ STŘÍPKY	2
SLOVO ŘEDITELKY	3
VILDA JAKŠ: BOXER S KŘÍDLY	4
KŘEST KNIHY MUZEUM PRO KOČKU	6
PROJEKT DIGITALIZACE KRONIK	7
SKRYTÝ ŽIVOT MUZEA	8
JAK SE RÝMOVALO Kladno, KARVINÁ A JÍLOVÉ?	10
REPLICON	11
MUZEJNÍ EDUKACE: VZDĚLÁVÁNÍ, ZÁŽITKY A RADOST Z POZNÁVÁNÍ	12
MEDAILONKY: GALINA A VERONIKA	14
NÁVŠTĚVNÍ KNIHA	15
STŘEDOČESKÉ MUZEUM V ROZTOKÁCH U PRAHY	16
TRAMPING V SEZNAMU TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY	19
PORCELÁN VE SBÍRKÁCH JÍLOVSKÉHO MUZEA	20
PALIČI A POŽEHNÁNÍ JMÉNEM ASEKURACE	22
SAD JANA MORÁVKA	24
Z MUZEJNÍHO DEPOZITÁŘE: CHALUPY	25
VÝSTAVA KRESEB KÁJI SAUDKA 1984	26
OSLAVA 150 LET JÍLOVSKÝCH HASIČŮ	27
FIFINKA: HLÁSÍM Z NÁDVOŘÍ!	28

ADRESA REDAKCE A VYDAVATELE:

REGIONÁLNÍ MUZEUM
V JÍLOVÉM U PRAHY

Masarykovo náměstí 16

254 01 Jílové u Prahy

☎ +420 241 950 791

✉ info@muzeumjilove.cz

www.muzeumjilove.cz

Kontakt do redakce:

✉ kocka@muzeumjilove.cz

Regionální muzeum
v Jílovém u PrahyPříspěvková organizace
Středočeského kraje

Středočeský kraj

Ota Pavel dolního Posázaví. Dozvíte se v něm mimo jiné i to, že modernizace vesnice někdy probíhala velmi netradičně, třeba dobrovolným zapálením starých chalup, aby pojišťovna vyplátila peníze na stavbu nové. Morávkovy vzpomínky vás zavedou do doby, kdy se v našich končinách žilo tvrdě, ale i s velkou dávkou vynalézavosti a humoru. Ráda vám také prozradím, že se u nás nedávno natáčel pořad České televize *Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli*. Dozvíte se v něm, že i těžba zlata a rýžování patří k tradičním dovednostem našeho kraje. Natáčelo se přímo v muzeu, ve štolách, a dokonce i v řece Sázavě. Na díl o zlatě se můžete těšit už v říjnu.

Milí přátelé a návštěvníci, děkuji, že k nám chodíte. Společně s kolegy uděláme všechno pro to, abyste se k nám vraceli s radostí. Užijte si krásný zbytek prázdnin a vykročte do nového školního roku s úsměvem.

Šárka Juřinová

KOČKA MUZEJNÍ V MOBILU A POČÍTAČI

V případě zájmu o zasílání e-verze časopisu napište na redakční mail kocka@muzeumjilove.cz a ve zprávě stačí uvést pouze název časopisu a Vaše jméno (další údaje nejsou potřeba). A hned po vydání každého nového čísla Vám bude zdarma poslán e-výtisk Kočky muzejní.

Předchozí číslo se rozeslalo na 3 663 mailových adres a další těžko odhadnutelný počet Koček přeposlali dál mnozí z Vás, za což moc děkujeme!

KOČKA MUZEJNÍ Č. 3/2025

Vedoucí redakce: PhDr. Šárka Juřinová (ŠJ)

Šéfredaktor: Michael Antony (MAT)

Grafická úprava: Kateřina Tomášková

Korektura textů: Bc. Hana Smolová

Spolupracovali: Akad. arch. Michal Dostál, Mgr. Dana Hanka Chmelíková, Marcela Budská, Mgr. Veronika Stachurová Kucrová, Ph.D., Ing. Vojtěch Ptáček, Mgr. Jana Klementová, Galina Breburdová, Veronika Moravcová, Bohuslava Dostálová.

Ilustrace na titulní straně: Bedřich Andrášek (1933)

Povoleno Ministerstvem kultury ČR, MK ČR E 24544

NEPRODEJNÉ!

Uzávěrka dalšího čísla je 10. října 2025

DISTRIBUCE TIŠTĚNÝCH VÝTIŠKŮ

Tištěný časopis je k dispozici zdarma v Informačním centru, nacházejícím se v prostorách Regionálního muzea, a v sezoně od dubna do října i v pokladnách štol sv. Antonína Paduánského a Halíře.

STARŠÍ ČÍSLA KE STAŽENÍ

Všechny dosud vyšlé Kočky muzejní si můžete stáhnout na našich nových webových stránkách, a to zde:

VILDA JAKŠ

Boxer, tramp z Posázaví a válečný hrdina

„Až se jednou dostanu domů, nechci vidět víc vody pobromadě, než teče v Sázavě pod Medníkem, kde jsem míval chajdu...“

Narodil se 25. dubna 1910 v Bratčicích u Brna jako nemanželský syn Růženy Chmelíkové a rolníka Josefa Jakše, který ho však ihned legitimizoval. Dostal jméno Vilém, ale nikdo mu neřekl jinak než Vilda. Když mu bylo šest let, jeho otec padl v boji při Brusilově ofenzivě u města Luck na ukrajinské Volyni.

ského turnaje. Soupeřem tehdy stále ještě boxerského éléva Vildy Jakše se stal metrakový chlap, povoláním řezník, ale mrštný Jakš, již tehdy výborně zvládající boxerskou „práci nohou“, kolem něho neustále kroužil a zasazoval údery. Nakonec to dopadlo tak, že naštvaný řezník použil zakázaný úder shora do hlavy a Jakše omráčil.

Tato bolestná epizoda však Vildu Jakše neodradila. Naopak se přihlásil do boxerského klubu Ursus Nusle a díky svému talentu se začal v ringu nepřehlédnutelně prosazovat.

První krůčky a údery v ringu si vyzkoušel ještě v rodných Bratčicích, kde byl členem místního Sokola. Později, v době dospívání, odešel do Prahy ke svému strýci Janu Chmelíkovi, u kterého se společně se svým mladším bratrem Josefem vyučil čalouníkem.

V Praze se jako mnozí další seznamuje s trampem a začíná jezdit se svými vrstevníky do skal kaňonu Sázavy – Zlaté řeky. V roce 1928 při stavbě chaty Harward na Údolí děsu dochází k události, která navždy ovlivnila jeho život.

Do země zatlučené kůly rozestavěné chaty inspirovaly chlapce k vytvoření improvizovaného ringu a následnému vyhlášení boxer-

První utkání mezi amatérskými boxery absolvoval 17. ledna 1930 a o pouhý rok později se poprvé stává mistrem republiky. V Brně se zapojuje do zápasu Čech proti Moravě, ve kterém přispívá k nerozhodnému výsledku dvěma body. Po těchto úspěších přestupuje k profesionálům. V roce 1933 ho neminula základní vojenská služba u 81. letky 5. leteckého pluku v Praze-Kbelích. Armáda však Vildovi Jakšovi vyšla vstříc a umožnila mu trénovat i boxovat. Během této čtrnáctiměsíční základní vojenské služby absolvoval jedenáct soubojů, a to včetně dvou duelů o titul mistra republiky.

Ve svých úspěších pokračuje a v letech 1933–1936 se stává mistrem Československa

Vilda Jakš v době své služby u 311. československé bombardovací peruti RAF.

ve střední váze. V roce 1934 vyhrává na body v pražské Lucerně „utkáni desetiletí“ proti Františkovi Nekolnému a v profesionálním ringu následně dalších 28 vítězných utkání v řadě.

Vilda Jakš je v tehdejší První republice známou osobností, jeho tvář figuruje na titulních stránkách tehdejších časopisů, převážně pro ženy. Kaňonu Sázavy však zůstává věrný, kupuje zde chatu Kansas, na kterou jezdí se svými přáteli a u které má postavený i venkovní boxerský ring.

V únoru 1935 se v Paříži postavil skvělému boxerovi ze Španělska, Alvaru Santosovi, o právo vyzvat mistra světa. Zpočátku se Vildovi nedařilo, v prvním kole byl třikrát počítán. Nakonec ale svou nezdolnou náturou souboj zvládl a Santose porazil.

Konečně přichází 4. květen 1935 a Vilda Jakš jako první československý boxer bojuje v Paříži o titul proti úřadujícímu mistru světa ve střední váze Marcelu Thilovi. Zápas v Paláci sportu sledovalo 20 000 diváků a v přímém přenosu ho vysílal i Československý rozhlas. Vilda Jakš zápas vzdal až v předposledním, čtrnáctém

kole ručníkem hozeným do ringu poté, co na body jasně vedl Thil a Jakš šel třikrát k zemi.

Zápas s Thilem byl sice vrcholem jeho sportovní kariéry, ale zároveň znamenal její pozvolný konec. Vilda Jakš už se nikdy zpátky do vrcholné formy nedostal. Určitou roli v tom hrály i spory s Československou boxerskou unií, ale definitivní tečku za sportovní kariérou udělala dopravní nehoda, při níž se zranil. Ačkoliv zprvu některé noviny psaly o tom, že je těžce zraněn, zranění vážná nebyla a po několika dnech byl z nemocnice propuštěn do domácího léčení. Nemohl však tři měsíce trénovat. Ačkoliv i potom měl nabídky vrátit se do ringu a sám možnost zvažoval, nikdy se tak nestalo.

V té době začal žít ve Francii a obchodovat s českým broušeným sklem. Jeho stálou partnerkou byla herečka maďarského původu Käthe von Nagy. Přátelil se i s dalšími hvězdami francouzské kinematografie, například s Jeanem Gabinem nebo Georgesem Biscotem.

VÁLKA

Když Československo v roce 1938 vyhlásilo mobilizaci, Vilda se i přes přání své přítelkyně, aby s ní zůstal na Francouzské riviéře, vrátil zpět do republiky. Po mnichovském diktátu byl ale společně s ostatními mobilizovanými vojáky postaven mimo službu. A definitivní zklamání přišlo 15. března 1939, kdy nacistické Německo obsadilo i zbytek republiky.

Na počátku roku 1940 získal Vilda Jakš falešné potvrzení o neexistujícím boxerském zápase a s jeho pomocí se přes Itálii dostal do Francie, kde byl 28. března v Marseille odveden a 30. března 1940 se hlásil u letecké skupiny v Agde.

Později si zapsal do deníku, že cesta z Prahy do odboje v Marseille trvala 49 dní.

Po porážce Francie se dostává do Velké Británie, kde je zařazen jako zadní střelec u slavné 311. československé bombardovací peruti. Létal ve Wellingtonu legendární posádky Václava Kordy, která jako první z Českoslováků v noci na 10. září 1940 odstartovala k náletu proti Německu. Měli bombardovat seřadovací nádraží v Bruselu, kde Němci v té době

shromažďovali materiál k plánované invazi do Británie.

Vilda Jakš se v té době zároveň vrací zpět do ringu, a to v pozici reprezentanta Třistaje-denáctky. Zpravodajský týdeník Čechoslovák, vydávaný ve Velké Británii, o tom tehdy napsal: „Jakmile se angličtí letci dověděli, že slavný sportovec je mezi nimi, uspořádali na svých leteckých základnách celou řadu boxerských zápasů, na které Jakše pozvali. A tak v hangárech anglického královského letectva dobývá československý champion dalších vítězství.“

Vilda Jakš odlétal ve Wellingtonech celý operační turnus, a po 15 bojových letech v červenci 1941 je proto převelen do zázemí, kde si doléčoval zranění, která při soubojích s německými nočními stíhači utrpěl. Po doléčení se z něj stal zbraňový instruktor v pokračovací pilotní škole v Brize Nortonu. Byl povýšen na rotmistra a vyznamenán medailí Za chrabrost a Čs. válečným křížem 1939.

V bezpečí týlu však dlouho nevydrží – údajně i kvůli hlasům, které ho obviňovaly ze zbabělosti a z toho, že dal přednost teplému mírovému místěčku – se znovu dobrovolně hlásil do bojových akcí. Jeho perut byla mezitím převelena k Pobřežní stráž, tedy k honům na ponorky. V té době napíše do dopisu nalezeném v jeho pozůstalosti i větu, která je citována v úvodu tohoto medailonku.

Bohužel přichází 21. srpen 1943.

Vilda Jakš toho rána odstartoval v posádce velitele 311. peruti Jindřicha Breitcetla v létající pevnosti B-24 Liberator ze základny Beaulieu s úkolem hlídkovat nad Biskajským zálivem a útočit na ponorky, které se jim podaří objevit. Je samotné však objevila větší skupina dálkových stíhacích letounů Luftwaffe. Až po válce bylo objasněno, že Češi bojovali s přesilou statečně – sestřelen byl i jeden z německých útočníků. V nerovném boji nakonec zahynulo všech osm členů posádky: velitel peruti Jindřich Breitcetl, J. Felkl, F. Fencel, J. Halada, E. Mrázek, E. Pavelka, M. Pizúr a zadní střelec, boxer a tramp Vilda Jakš. Jejich jména jsou vytesána na panelu č. 134 v památníku letců v Runnymede jako připomenutí padlých vojáků, jejichž hrobem jsou vody Atlantického oceánu.

V roce 1985 inspiroval Jakšův životní příběh režiséra Jaroslava Soukupa k natočení celovečerního filmu Pěsti ve tmě, jehož hlavní hrdina se jmenoval Vilda Jakub a kterého výborně zahrál Marek Vašut.

Roku 1991 byl Vilda Jakš povýšen do hodnosti podplukovníka in memoriam a v roce 2016 je uveden do boxerské síně slávy.

Na zdi rodného domu v Bratčicích u Brna visí pamětní deska se třemi jmény. Kromě jména Vildy Jakše jsou zde i jména jeho bratra Jožky, člena ilegální odbojové skupiny umučeneho v Mauthausenu, a otce Josefa Jakše, padlého v první světové válce.

Maminka Vildy Jakše dlouhá léta uchovávala smutný a stručný dopis, který obdržela až po skončení války.

„Milá maminko, když tento dopis dostaneš, tak mě už doma nečekejte. Loučím se s Vámi a všechny doma zdravím.“

Michael Antony

Fotografie Oldřicha Straky zachycují Vildu Jakše při tréninku i odpočinku na jeho chatě Kansas, nacházející pod vrchem Medníkem, na břehu Sázavy.

Od 6. září do 16. listopadu 2025 se v našem muzeu uskuteční výstava **BOXER S KŘÍDLY**, věnovaná Vildovi Jakšovi, která je pořádána ve spolupráci s jeho rodnou obcí Bratčice u Brna. V průběhu výstavy se zároveň uskuteční doprovodné akce, a to nejen v jejích prostorách, ale i na vyhlídce nacházející se na Posázavské stezce, letos pojmenované jménem Vildy Jakše

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy ve spolupráci s obcí Bratčice u Brna Vás zvou na výstavu

Vilda Jakš
Boxer s křídly
6. 9. – 16. 11. 2025
Vernisáž výstavy proběhne 6. 9. ve 14:00

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy | Vilda se narodil ve Jílovém u Prahy | Sponzor výstavy | TRAMPSKÝ MAGAZÍN | Sblížení Čechy

Křest knihy *Muzeum pro kočku*

Irena Ričlová Lachoutová s *Fifinkou* v náručí, ředitelka muzea Šárka Juřinová a herečka i *Fifinka* ze Čtyřlístku Tereza Bebarová při křtu knížky.

Byla to velká sláva, přece jenom každá kočka nemá knihu, ve které je hlavní postavou. A tou kočkou je od červnového křtu knihy *Muzeum pro kočku*, kterou napsala spisovatelka Irena Ričlová Lachoutová, i naše čtyřnohá celebri-

ta *Fifinka*. A kdyby měla jenom knihu, ale na křtu se objevily i krásné a chutné perníčky s její podobou, razítko, odznaky a dokonce výstava fotografií, kterou s *Fifi* nafotila v prostorách muzea paní průvodkyně Libuše Kušková.

Kmotrou knihy se stala *Fifinka* ze Čtyřlístku, přesněji řečeno herečka Tereza Bebarová, která filmové *Fifince* propůjčila svůj hlas. Společně s autorkou knihy a ředitelkou našeho muzea Šárkou Juřinovou byla *Fifi* v dobré a krásné společnosti, aby se po přípitku a samotném křtu hrdě odebrala ven z konírny, vyhřívat se na sluníčko. To, že byla středem pozornosti o něco víc než obvykle, zvládla s tradičním kočičím přehledem. Zapózovala všem fanouškům, dokonce se nechala podrbat za ouškem, ale ne zas tolik, aby své fanoušky příliš nerozmazlala.

A v knize samotné?

V ní přijmete pozvání do příběhu, v němž se čtivou formou snoubí střípky minulosti i legend. *Fifinka* vás v jednotlivých, bohatě ilustrovaných kapitolách, provede nejen celým muzeem, jeho expozicemi a výstavami, ale seznámí vás i s osobnostmi, které měly něco společného s muzeem, nebo zlatem královského města Jílové. Například s proslulým alchymistou císaře

Autogramiáda

Rudolfa II., magistrem Kellym, který jeden čas budovu našeho muzea dokonce i vlastnil, barokním malířem Petrem Brandlem, hledačem zlatého štěstí Janem Rotlevem, či s mnichy Ostrovského kláštera. To vše formou čtivých příběhů viděných chytrým kočičím pohledem.

Skvělé na knize je, že zaujme jak dospělého čtenáře, tak i malé dítě při večerním čtení před spaním (vyzkoušeno).

Knihu *Muzeum pro kočku* lze zakoupit v pokladně našeho muzea, na místě si ji nechat orazítkovat *Fifinčiným* razítkem a při troše štěstí pogratulovat i samotné *Fifince* ke krásné knížce.

Cena knihy je 170 Kč a je v pevné vazbě.

- MAT -

Komentovaná vycházka na posázavskou vyhlídku Vildy Jakše

V rámci červnových oslav 105. let Posázavské stezky byla v Pikovicích slavnostně pokřtěna dosud bezejmenná vyhlídka, nacházející se mezi vyhlídkami Raisova a Klimentova, a to jménem válečného hrdiny, boxera a trampa Vildy Jakše, který měl kousek od ní svoji chatu.

Na vyhlídce se kromě tradičního označení nachází i vkusný panel s obsáhlým Jakšovým životopisem a fotografiemi Oldřicha Straky z dob jeho pobytů v kaňonu pod Medníkem, focené pro tehdejší časopis Ahoj.

Nyní se ještě čeká na období vegetačního klidu, ve kterém se porost zabraňující výhledu na Sázavu prořeže, což by mělo být v půlce října.

A proto se úterý 28. října 2025, tedy v den oslav vzniku samostatného Československého státu, vydáme Po stopách Vildy Jakše, a to komentovanou vycházkou Posázavskou stezkou, která navazuje na výstavu *Boxer s křídly* v Regionálním muzeu v Jílovém.

Křest vyhlídky Vildy Jakše. Zleva radní pro kulturu Středočeského kraje Václav Švenda, zástupce Regionálního muzea v Jílovém Michael Antony a iniciátor pojmenování vyhlídky Zdeněk Jirásek z KČT Středočeská oblast.

Sraz je v 11:00 na vlakové zastávce Petrov u Prahy (Pikovice). Na této procházce půjdeme kolem bývalé Jakšovy chaty, u které si připomeneme jeho známá slova o chajdě a řece, samozřejmě navštívíme vyhlídku a také se dozvíte i ledacos dalšího zajímavého z historie Posázavské stezky a trampingu v tomto nádherném kaňonu pod Medníkem.

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy Vás zve na komentovanou procházku Posázavskou stezkou

Po stopách Vildy Jakše

Půjdeme kolem bývalé chaty Vildy Jakše a samozřejmě navštívíme vyhlídku pojmenovanou jeho jménem
Průvodce Michael Antony - Tony

úterý 28. října 2025

Sraz v 11.00 | nádraží Petrov u Prahy (Pikovice)

Více informací na www.muzeumjilove.cz

TRAMPSKÝ MAGAZÍN
www.trampsky-magazin.cz

Střední Čechy
Česká republika
19 1027

Projekt digitalizace kronik

Když jsme předloni začínali s digitalizací zprvu jen tramských kronik, než je rozšířily kroniky skautské, hudební, vodácké a jachtařské, využívali jsme k tomu sbírek muzea a známostí mezi majiteli ostatních kronik. To, že se bude jednat o zajímavý projekt s přesahem i mimo tramping, jsme věděli, ale nakonec skutečnost předčila naše očekávání.

Postupně se podařilo vytvořit největší databázi kronik v republice, kterých je k dnešnímu dni padesát. Obsahují celou řadu unikátních záznamů a svazků, jejichž digitalizace představuje zásadní posun ve zpřístupňování tohoto jedineč-

ného pramene a vědeckému bádání otevírá nové možnosti systematického zkoumání fenoménu, který byl dosud mapován spíše okrajově nebo na základě roztržitých informací.

Soubor digitalizovaných kronik má výrazný potenciál pro muzejní i širší kulturní využití. V současné době slouží především k výstavním, edukačním a vzdělávacím účelům. Vybrané originály jsou prezentovány v expozici věnované trampingu, kde se průběžně obměňují, a digitální kopie jsou k dispozici badatelům k prezenčnímu studiu v muzeu. O kroniky roste zájem zejména mezi studenty, kteří je využívají jako podklad pro své diplomové a seminární práce. Muzeum pořádá také přednášky a veřejná čtení z kronik, která se setkávají s velkým ohlasem a zároveň motivují další k tomu, aby svěřili své kroniky k digitalizaci. V plánu je uspořádání odborné konference věnované tomuto jedinečnému souboru a také vydání nejceněnějších kronik ve formě faksimile určených k veřejnému prohlížení.

Sbírka se samozřejmě nadále rozrůstá a všímáme si, že začíná inspirovat k podobné činnosti i další instituce.

Jeden z unikátních nalezených zápisů lze najít v tzv. **Brkově válečném cancáku** z let 1944 až 1945, ve kterém je popisován i vstup Brka do partyzánského odboje na Benešovsku. Záznam navíc bohužel končí tragickou smrtí pisatele cancáku.

Od poloviny měsíce dubna jsem v údolí indiánského léta. Utekl jsem z Prahy s několika dobrými kamarády, hledáme partyzány. Honí nás četníci, je na nás udání. Koncem dubna nacházíme v boudě zprávy od partyzánů. Brzy přijde náš čas. Německo se hroutí v náporu ruské armády a angloamerických vojsk.

Přišel náš čas, stáváme se členy odboje, členy partyzánského přepadového oddílu. Máme v rukou zbraně vyrvané holými rukama esesáckým bestiím. Již první den přepadáme německé transporty, vítězíme, nepřítel zbaběle prchá a zanechává 3 auta zbraní a střeliva na silnici u Dojetřic. Nyní jsme vyzbrojeni, máme pušky, automaty, kulomety, granáty, miny i pancéřové pěsti. Druhý den zastavujeme vlak jedoucí od Čerčan k Ledečku. Desátník Ladko rozstřelil motor dresiny pancéřovou pěstí, ale vlak jede setrvačností dále. Němci střelí do Sázarvy z pušek a kulometů. Zastavují až u hutí, kde je statečný přednosta zapojil na slepou kolej. Brzy jsou obklíčeni a zajati, zbabělci nyní se neodvážejí byla by to jejich smrt. Jeden nám fouknul do hutí, ale je brzy chycen a doveden do Sázarvy za ostatními. Zatím v Praze vypukla revoluce naplno. Stateční Pražané staví barikády a bojují proti přesile. Rozhlas zoufale volá o pomoc.

Zatím se esesáci v Benešově dozvěděli o naší činnosti a vysílají trestnou výpravu z Benešova a od Kolína jsme obklíčeni a stabujeme se do lesů. Zatím v Sázarvě beztržně řadí hordy po zuby ozbrojených Němců.

Rozcházejí se, zbraně jsou zakopány, neboť jediné jednotlivcům se podaří projít německými strážemi. Strávili jsme 2 noci v lesích bez jídla...

Kroniky, které vznikaly spontánně, často na koleně a bez ambicí stát se oficiálním dokumentem, dnes představují neobyčejně cenný pramen pro poznání kulturních dějin. Jsou dokladem lidské tvořivosti, touhy po svobodě i schopnosti uchovat si vlastní identitu navzdory době.

- ŠJ, MAT -

Autorem ilustrací použitých v článku a na titulní straně je malíř, výtvarník a písničkář Bedřich Andryšek (*23. 6. 1910 - † 8. 7. 1984) a jsou výběrem z desítek dalších ilustrací nacházejících se v cyklu tří vzpomínkových deníků psaných počátkem třicátých let minulého století, které byly digitalizovány letos na jaře.

Skrytý život muzea

Návštěvník přichází do muzea, zaplatí vstupenku, projde expozicemi, občas si vyslechne komentář průvodce nebo se zúčastní kulturního programu. Když odchází, odnáší si zážitek. Někdy silný, někdy letmý. Jen málokdo si ale uvědomí, že to, co je vidět, je jen špička ledovce.

Pod střechami nebo za zamčenými dveřmi depozitářů probíhá skutečný každodenní život muzea. Tím nejdůležitějším posláním každé muzejní instituce je dle zákona o ochraně sbírek muzejní povahy – péče o sbírky. Tedy nejen jejich uchovávání a evidence, ale také odborná akvizice, konzervace, ochrana a inventarizace. To vše pod pravidelným dohledem Ministerstva kultury. Regionální muzeum v Jílovém u Prahy spravuje rozsáhlé sbírky zaměřené na historii těžby zlata, hornictví, regionální dějiny a fenomén trampingu. Představte si starožitnictví bez cenovek, půdu babiččina domu nebo dobře utajený kabinet kuriozit. V depozitáři můžete narazit na miniaturní zlatý přívěsek stejně jako na masivní secesní skříň. Každý předmět dostává stejnou míru péče, protože každý z nich je nenahraditelnou součástí našeho kulturního dědictví. Výhodou našeho muzea je, že všechny depozitáře máme pod jednou střechou v areálu muzea. Díky tomu je práce se sbírkami efektivní a dobře přístupná. Zároveň to ale znamená, že musíme šetřit místem, protože prostor není nekonečný. Proto pečlivě zvážujeme, co lze ještě přijmout, a nadrozměrné předměty do sbírek zpravidla nezařazujeme. Každý nový přírůstek projde sbírkotvornou komisí, dostane své evidenční číslo a je zapsaný trojím způsobem. Do přírůstkové knihy, do digitálního systému Bach a v podobě tištěného výstupu. Sbírkou pravidelně inventarizujeme a kontrolujeme jejich stav, abychom

splnili přísná kritéria státní správy. A protože depozitáře nejsou veřejně přístupné, snažíme se jejich bohatství alespoň čas od času představit formou výstavy. V budoucnu chystáme například výstavu vyšívaných kuchařek, které kdysi visely v každé pořádné kuchyni, nebo výběr z pozůstalosti generála Pellého, jehož životní příběh si zaslouží být znovu vyprávěn.

Z celkového počtu osmnácti zaměstnanců muzea se každodenní péči o sbírky věnují pouze tři kolegyně. Zajišťují evidenci, konzervaci, přírůstky i pravidelnou inventarizaci, a to s mimořádnou pečlivostí a odborností. Vedle této náročné a odpovědné agendy se stejně jako ostatní členové týmu zapojují i do veřejných aktivit, jako jsou výstavy, provázení nebo kulturní a vzdělávací programy. Jejich nasazení si nesmírně vážím a touto cestou jim děkuji. Další tým muzea tvoří odborníci na historii, přírodovědu a edukaci, knihovníci, dokumentátoři, výstavaři, pracovníci marketingu, účetní a zaměstnanci zajišťující technický a provozní chod. Kromě stálých zaměstnanců spolupracujeme také s brigádníky, například na průvodcovské činnosti v muzeu, ve štolách nebo při dokumentaci sbírek. Dlouhodobě podporujeme také studenty příbuzných oborů, kterým umožňujeme vykonávat u nás odbornou praxi a zapojit se do reálného muzejního provozu.

Zřizovatelem muzea je Středočeský kraj, který naši činnost všestranně podporuje. Finančně, metodicky i organizačně. Přestože do odborného obsahu výstav ani expozic nezasahuje, zajišťuje právní, ekonomickou a personální podporu, školení pro zaměstnance i propagaci aktivit svých příspěvkových organizací. Provozní a mzdové náklady jsou

hrazeny z krajského rozpočtu, zatímco na rozvoj, modernizaci depozitářů nebo obnovu sbírek čerpáme národní granty a přijímáme také dary.

Muzeum ale není jen pracoviště. Je to instituce, která má sloužit společnosti. Potvrzuje to i nová definice muzea, kterou přijal Mezinárodní výbor muzeí ICOM v Praze dne 24. srpna 2022:

„Muzeum je nezisková, stálá instituce ve službě společnosti, která zkoumá, sbírá, uchovává, interpretuje a vystavuje hmotné i nehmotné dědictví. Otevřena veřejnosti, přístupná a inkluzivní, podporuje diverzitu a udržitelnost. Pů-

sobí a komunikuje eticky, profesionálně a s účastí komunit, nabízí různé formy zkušeností pro vzdělávání, potěchu, reflexi a sdílení znalostí.“

A právě v duchu této definice se snažíme naplňovat poslání našeho muzea. Uchovávat, chránit a zpřístupňovat to, co tvoří naši společnou paměť. A i když to není vždy vidět, každodenní péče o sbírky je základem naší činnosti.

- ŠJ-

Poznámka muzejní kočky Fifinky

Do depozitářů nesmím. To je přísně střežené území, kde platí zvláštní pravidla. Ale jednou jsem tam opatrně nakoukla, když se pootevřely dveře. Hned mi bylo jasné, že tam by se dalo krásně schovat mezi starými kufry, škatulemi a výšivkami. Od té doby mám slabost pro ty tři dámy, co o sbírky pečují. Chodím za nimi pravidelně na návštěvu a celé dny u nich vyspávám v papírových krabicích. Občas mi dají i pohlázení mezi katalogizačními kartami. Říkám vám, to je ten pravý skrytý život muzea.

Jak se rýmovalo Kladno, Karviná a Jílové?

Na tom pódiu byla parta chlápků a já si konečně všimla, že tam měli napsána i ta zvláštní slova: **Yo Yo Band**.

A jó vlastně, vzpomněla jsem si.

Vždyť posledních pár dní jsem v muzeu neposlouchala nic jiného než tahle slova a do toho dotazy, jak je to s lístky, občerstvením, lavicemi a hlavně jestli nebude pršet. Prostě mi to najednou bylo jasné. To je přece další akce, kterou pořádají moji lidi z muzea, ale protože se opravuje naše nádvoří, tak kapela hraje na náměstí.

Zaposlouchala jsem se dál a bylo vidět, že všem lidem se kapela moc líbí a vlastně i mě, ale musela jsem si v jednu chvíli najít atlas, protože najednou si ti lidi mysleli, že jsou v nějaké Karviné, pak jeli až do Afriky a do Zimbabwe, a nakonec nadšeně křičeli, že pojedou do Řitky a Černýho Vola a Dejvic... A to jsem se při tom začervenala... Raději ani nenapišu kam se chystali jít. A do toho, považte, prý půjdou lehkou chůzí!

Přiznávám se, že jsem zprvu nerozuměla tomu, proč tolik lidí nadšeně křepčí a tleská u pódia před naším muzeem, ale přitom zpívají že „Kladno, to je to město...“. Copak neví, že je tady Jílové? To přece není možné, aby k nám tolik lidí zabloudilo a myslelo si, že jsou v nějakém Kladně. A nejdivnější bylo, že jsem poznala i ty dvounožce, kteří chodí do mého muzea, a dokonce si mě pohladí, když jim to dovolím. A najednou ani oni neví, že nejsou v Kladně? Možná je zmátla ta rudá záře svítící z pódia rovnou na ně, ale i tak to bylo divný a zaujalo mě to natolik, že jsem zůstala ležet dál na parapetu svého okna, odkud ráda přes den koukám na náměstí, a čekala, co bude dál.

A dělo se toho dost...

No to bych chtěla vidět! To jsem se nasmla při té představě, jak dvounožci ve svých botách chodí lehkou chůzí. Až jsem z toho spadla z parapetu. Tou lehkou chůzí chodím přece jenom já!

Když jsem se konečně přestala smát a vyskočila zpět na okno, uklidnilo mě, že místo těch chlápků, kteří nevěděli kde jsou a zmátli tím tolik dalších lidí, stála na pódiu naše paní ředitelka a hezky mluvila ke všem těm lidem a taky děkovala mým lidem z muzea za jejich práci s tím koncertem. Všem, kteří paní ředitelku poslouchali, se to očividně líbilo a už nikam nechtěli jít. A udělali dobře, protože začala hrát ještě jedna kapela. Chvilku jsem ji poslouchala a pak si vzpomněla, že mi o ní před časem mňoukal můj kamarád Mourek,

který je ze Psár a jednou za čas přijde z té dálky na kus řeči a dobrot, co mi dávají do misky.

Prý jsou to samí učitelé a jedna kočka učitelka. A když zrovna neučí děti, tak hrají lidem. A aby se lidi nelekli, že by na jejich koncertě mohli dostat pětku ze zpěvu, raději si říkají cizí řečí: **The Teachers Band**.

A najednou byla tma a v té tmě pořád lidi tančili a tleskali a... to už jsem dostala hlad a šla ke své misce se posílit na to další náročné sledování.

Jenže když jsem se posílená vrátila, bylo už na náměstí ticho, jen moji lidi z muzea jak pilní mravenci nosili z náměstí k nám do budovy všechny ty lavičky, ploty a stánky a... a pořád chodili sem a tam... tam a sem a...

A když jsem otevřela oči, byl už zase bílý den a na náměstí nebylo vůbec nic z toho, co jsem ten večer viděla!

Možná se mi to jenom všechno zdálo, a pokud ano, byl to moc hezký sen.

Fifi

Veletrh RepliCon 2025: Historie, šerm i fantasy

Máte rádi historii či fantasy?

V sobotu 1. 11. 2025 se Modrá škola v Praze opět promění v prostor plný řemesel, šermu, přednášek a fantastiky. Letos navíc s dětským doprovodným programem!

MiniRepliCon: Mořský svět pro malé i velké

Zábavně-edukační program nejen pro děti bude plný tematických her, těšit se můžete i na „Pirátskou pohádku“. Pro nadšence do tvoření budou i tematické řemeslné dílny.

Tržiště zdarma

České řemeslné výrobky, šperky, kůže, keramika i historické repliky – to vše na volně přístupném trhu. Potkáte i skupiny oživující

dějiny, od středověku po Napoleoniku.

Přednášky, šerm i fantasy

Ve dvou přednáškových sálech poběží historická i fantasy témata. Dozvíte se, jak vypadala turnajová zbroj, co má společného magie a šerm nebo jak se píše fantasy. Zájemci o bojová umění se budou moci seznámit s výukou historického šermu a boje.

Nedělní workshopy

V neděli pokračuje program šermířskými a řemeslnými workshopy – na ty je nutná předchozí registrace.

A kdo bude chtít, může přijít v kostýmu – těšíme se na vás!

KDY: 1. 11. 2025

**KDE: Kupeckého 576,
Praha 4 – Modrá škola**

VÍCE NA:

www.replicon.cz

Muzejní edukace – vzdělávání, zážitky a radost z poznání

Dana Hanka Chmelíková, Hanka Smolová a Jakub Lesňák

Beltine

Stereotyp, nuda, nechuť do práce – slova, která muzejní edukátor nezná... nebo by neměl znát... a rozhodně ne v muzeu v Jílovém. V našem muzeu se snažíme být průvodci nejen po světě poznání, ale i nadšení z objevování. Učí se tady zážitkem, a to o pravěku až po 20. století. Muzejní edukace tu není jen o vzdělávání – je to dobrodružství, na které se nezapomíná.

Muzeum, které žije

Doba, kdy muzeum bylo tichou a ponurou budovou, kam zabloudil jen náhodný turista, je dávno pryč. V jílovském muzeu proudí život, energie a radost z poznání. Naším cílem je probouzet zvědavost – a to u dětí, pedagogů i široké veřejnosti. Pokud se nám podaří zapálit jiskru zájmu, lidé si k nám sami najdou cestu znovu. Přejeme si, aby návštěvník neodcházel jen s pocitem, že „něco viděl“, ale s konkrétním zážitkem a chutí vrátit se.

Edukace jako dobrodružství

Vzdělávací program není jen prohlídka s výkladem nebo vyplňování pracovních listů, jako ve škole. Usilujeme o osobní zapojení a interaktivitu. Střídáme činnosti – ukazujeme nástroje, kterých se lze dotknout, zařazujeme

rukodělné aktivity (ražba mince, drátování, tkaní, sprádání, mletí obilí), luštění šifer i kolektivní hry, třeba improvizovaný archeologický výzkum.

Programy pravidelně obměňujeme a modernizujeme. V expozici zlata jsme například zavedli rozšířenou realitu, používáme LCD obrazovky, a do výstav vkládáme aktivizační prvky jako pátrací hry. V expozici **Cesta do pravěku Jílovska** si můžete vyzkoušet drcení obilí na zrnотerce, dmýchání s měchem z doby bronzové nebo odemykání dveří keltským klíčem.

A když nemohou děti do muzea, jedeme my za nimi! „Stroj času“ nás přenesе třeba do doby kamenné, kde si účastníci vyzkouší práci s pravěkými nástroji, výrobu keramiky, lukostřelbu či nejstarší textilní techniky.

Programy, které baví

V naší stále nabídkе vzdělávacích programů najdete následující témata, která jsou provázána se stálými expozicemi:

- Cesta zlata
- Na jeden den archeologem
- Ora et labora – svět středověké práce a vzdělanosti
- Na jeden den řemeslníkem

• Tramping a příroda

• NOVINKA: Příběhy 2. světové války

Oba s kolegou Jakubem Lesňákem jsme specializací archeologové, a proto je pro nás radost ožивovat příběhy, řemesla a tradice. Návrat ke kořenům vnímáme jako cestu k větší úctě k životnímu prostředí a kulturnímu dědictví – a zároveň jako šanci na chvíli uniknout z přetechizované moderní doby.

Akce pro veřejnost

Pořadáme kulturní i rodinné programy, například celoroční cyklus **Zlatí Keltové v kole roku** (Imbolc, Beltine, Samhain), kdy znovu oživujeme dávné tradice, jejichž stopy stále dodržujeme i dnes, jen trochu jinak. Součástí naší práce je i pořádání takových akcí jako Den Země, Den dětí, mikulášsko-čertovské výpravy, Mezinárodní den archeologie, sezónní tvůrčí dílny i velké výstavy – aktuálně ve spolupráci s **National Geographic**. Po „Mozku v akci“ se od 17. ledna 2026 můžete těšit na výstavu **Albert Einstein. Člověk a génius**.

Slova, která hřejí

Obrovskou radost nám dělají zpětné vazby pedagogů. Nedávno nás například dojala slova Mgr. Ingrid Hubáček ze ZŠ Dolní Břežany:

Samhain

Beltine

Vážený týme Regionálního muzea v Jílovém u Prahy,

ráda bych Vám touto cestou vyjádřila upřímné poděkování a velkou pochvalu za jedinečný zážitek, který jste našim dětem připravili.

Zaujmout 28 dětí ve věku 10 let není snadný úkol – a Vám se to podařilo s lehkostí, zaujetím i odborností. Interaktivní prohlídka výstavou Krok za krokem zlatou historií byla nejen krásná a promyšlená, ale zároveň zábavná, srozumitelná a hluboce poutavá. Nemělo to chybu!

Závěr celé návštěvy jen podtrhl profesionální úroveň Vaší práce. Víme, že kolem 10. hodiny se v muzeu sešly tři různé skupiny – mateřská škola s 50 dětmi, naše základní škola a také studenti ze střední školy. Přesto bylo vše organizované s klidem, přesností a s tak vlnitou atmosférou, jakou dnes málokde zažijete. Vaši zaměstnanci působili naprosto sebraně a s pozitivní energií, která byla znát na každém kroku.

Zvláštní poděkování patří paní Mgr. Daně Hance Chmelíkové. Znáám ji už dva roky a trůfám si říct, že do muzea jezdím i díky ní. Její odbornost, vstřícnost a přirozená autorita vytvářejí z každé návštěvy zážitek, který se jen tak nezapomíná.

Děkuji za vše, co děláte pro děti a školy. Vaší práce si nesmírně vážím – a už teď se těším, že se za rok opět vrátíme.

S úctou a přáním všeho dobrého
Ingrid Hubáček, učitelka ZŠ

Takové reakce jsou pro nás obrovskou motivací a potvrzením, že naše práce má smysl.

Radost i odpovědnost

Téma muzejní edukace dnes v institucích rezonuje více než před osmi lety, kdy jsem na pozici nastoupila. Je to radostná práce, ale i závazek. Každý program vyžaduje perfektní přípravu, přesnost, kompetenci a schopnost improvizace. Ať už máme před sebou mateřskou školu, vysokoškolské studenty nebo seniory, nesmíme podcenit odbornost a přistupovat ke každé skupině individuálně.

Cesta do doby kamenné

Cesta do doby kamenné

Proto se neustále vzděláváme, rozvíjíme a hledáme nové cesty, jak učinit muzeum místem, které baví návštěvníky i nás. A věřte, je to poznat.

Dana Hanka Chmelíková
Muzejní edukátorka

Máte nápad na nové téma vzdělávacího programu? Chcete pro svou třídu či skupinu objednat prohlídku?

✉ chmelikova@muzeumjilove.cz

ZNAČKA: Jdeme do všeho!

Bez nich by to nešlo: seznámte se s Galinou a Veronikou

Vstupní hala, pokladna, průvodkyně, programy, akce, muzejní shop, TIC... Je těžké si představit, co všechno **Galina Breburdová** v muzeu zvládá. Jako vedoucí informačního centra a pokladny má na starosti celý návštěvnický provoz, od plánování služeb až po zajištění kulturních akcí. V muzeu pracuje už 13 let a je jednou z jeho opor. Díky jejím organizačním schopnostem k nám pravidelně jezdí divadla, přednášející i hudebníci, a návštěvníci se rádi vracejí.

Součástí Galinina týmu je i **Veronika Moravcová**, původně brigádnice, dnes už stabilní posila pokladny a průvodkyně. Na Veronice si ceníme jejího vstřícného a profesionálního přístupu k návštěvníkům, umí jim poradit, zachovat klid i v náročnějších situacích a postarat se o to, aby každý odcházel s dobrým pocitem. Skvěle si vede i v prodeji suvenýrů a s úsměvem zvládne i obsluhu při kulturních akcích. Je prostě všude tam, kde je potřeba, a ještě se u toho stihne usmívat.

GALINA

V muzeu pracuješ už opravdu dlouho. Vzpomeň si, co tě sem tehdy přivedlo?

Do muzea mě vlastně přivedla trochu náhoda. Přišla jsem nejdříve jako brigádník, ale rychle jsem si to tu zamilovala. Návštěvníci, atmosféra, historie, kolegové, překrásná budova muzea s expozicí těžby a zpracování zlata, regionu, trampingu, zlaté štolý a úžasné královské město Jílové. Najednou mi to celé dávalo smysl a od té doby už jsem neodešla.

Tvoje práce je hodně rozmanitá. Co tě na ní nejvíce baví?

Miluji tu pestrost. Ráno připravuji akce, v pole-

dne řeším objednávky zboží do pokladny, výrobu nových suvenýrů do prodeje, komunikuji s dodavateli, plánuji služby průvodkyním a pokladním, které jsou mimochodem úžasné, profesionální, a pro návštěvníky, muzeum i mě nepostradatelné. Přitom pracuji v informačním centru, které je součástí pokladny. Turisté sem přijíždějí objevovat naše krásné město a návštěvníci míří na prohlídku muzea. Mám tak možnost jim představit, co všechno Jílové i muzeum nabízejí.

Odpoledne už chystám občerstvení a sál na přednášku, vernisáž, divadlo, koncert... Právě ta rozmanitost je na tom to nejlepší. Je to někdy náročné, ale nikdy nudné. Nejvíce mě baví, když jsou návštěvníci spokojeni, protože každý úsměv spokojeného návštěvníka je důkazem, že naše práce přináší lidem radost i nové zážitky.

Když se řekne „kulturní akce v muzeu“, většina lidí netuší, co všechno je za tím. Můžeš popsat, co to obnáší?

Když se řekne „kulturní akce v muzeu“, málokdo si dokáže představit, co všechno to obnáší. Není to jen o tom otevřít sál a pustit dovnitř návštěvníky. Každá akce – ať už jde o koncert, divadelní představení, přednášku, Vánoční nebo Velikonoční předvádění – začíná dlouhým plánováním. Musíme zajistit termíny, oslovit účinkující, domluvit technické vybavení, sepsat smlouvy, propagaci akce a prodej vstupenek. V den konání pak připravujeme sál, řešíme občerstvení, koordinujeme personál, průvodce, pokladny, parkování, stánky, integrované složky a často i poslední detaily s účinkujícími. Až když se zhasnou světla a akce začne, přichází ta nejhezčí odměna – sledovat spokojené diváky a návštěvníky, kteří si odnášejí zážitek. Po každé akci pak následuje úklid a vyúčtování. Je to náročné, ale nikdy bych to nezvládla bez našeho pracovního týmu – úžasných kolegyní a kolegů – pod vedením naší paní ředitelky. Společně jsme sebraný tým, který se dokáže podržet, když je potřeba připravit náročnou akci, i se zasmát u běžných každodenních situací. Právě díky nim je práce v muzeu nejen zajímavá, ale i radostná – podporujeme se, inspirujeme a víme, že se na sebe můžeme spolehnout.

Máš nějakou oblíbenou akci, na kterou ráda vzpomínáš?

Všechny akce jsou z mého pohledu nezapomenutelné. Opravdu ráda vzpomínám na představení Divadla Bez zábradlí „Tři muži na špatné adrese“, „Blbec k večeri“, „Jistě, pane premiére!“ Mít tak slavný soubor přímo v našem muzeu byl pro mě nezapomenutelný zážitek – atmosféra na nádvoří muzea je úplně jiná než v klasickém divadle a návštěvníci si to nesmírně užívají. Nezapomenutelný byl i koncert skupiny ABBA, který byl beznadějně vyprodán a roztančil návštěvníky všech věkových kategorií. Krásné počasí nám přálo, na nádvoří panovala příjemná letní atmosféra, lidé zpívali,

tleskali do rytmu a užívali si večer naplno. Byla to jedna z těch akcí, kdy cítíte, že se podařilo vytvořit nejen kulturní zážitek, ale i kouzelnou společenskou událost, na kterou se dlouho vzpomíná. Z akcí nesmím opomenout Velikonoční a Vánoční předvádění, které mě vždy překvapí svou vysokou návštěvností, za kterou velice děkuji. Každý rok si říkám, že už nemůže přijít víc lidí, a přesto se nádvoří a místnosti muzea zaplní rodinami, turisty i místními, kteří si nechtějí nechat ujít tu jedinečnou atmosféru. Na jaře stánky plné ručně malovaných vajíček, pomlázek a jarních dekorací a o Vánocích zase kouzelnou vůni cukroví, svařeného vína a jehličí, kde návštěvníci nakupují vánoční ozdoby, obdivují betlém a poslouchají koledy.

Galina Breburdová

A co děláš, když máš volno? Umíš vypnout a odpočívat?

Ano, když mám volno, snažím se opravdu vypnout a užít si čas s rodinou. Máme dva syny a pejska, se kterým chodíme každý den na procházky. Rekreačně hraju volejbal, který mě skvěle odreaguje a zároveň udržuje v kondici. Jsem také instruktorkou Zumby pro děti i dospělé, takže část volného času trávím tancem a pohybem, který mi dodává energii. Velkou radost mi dělá i naše zahrada, kde ráda pracuji i odpočívám. A když je příležitost, vyrazím na výlety nebo cestuji – s rodinou, přáteli, nebo kamarádkami, protože společné zážitky a smích jsou pro mě k nezaplacení.

VERONIKA

Veroniko, pamatuješ si, jak ses poprvé ocitla v našem muzeu? Co tě přivedlo k brigádě a co rozhodlo o tom, že jsi zůstala?

Určitě si to pamatuji – byla jsem zrovna po mateřské dovolené a odesla jsem z práce, která mě nenaplnňovala a byla časově náročná. Kamarád Honza Vizner přišel s tím, že v muzeu hledají výpomoc, dal mi kontakt a hned jsme se s paní ředitelkou Juřinovou domluvily na spolupráci. Tabule práce byla pro mě jako stvořená – je to práce snů, při které se člověk neustále učí novým věcem, pracuje s lidmi a hlavně s dětmi.

S návštěvníky to opravdu umíš – poradíš, uklidíš, obslužíš. Máš nějakou vzpomínku na zajímavé nebo zábavné setkání s návštěvníkem?

Vzpomínek mám spoustu, ale ta, která mi opravdu utkvěla v paměti, je, když u nás v muzeu byla rodina s chlapečkem ve věku tří až čtyř let. Měl pracovní list a přišel si k nám pro odměnu. Vydala jsem mu ji a poděkovala. Chlapeček běžel za maminkou a nadšeně volal: „Mami, mami, paní mi poděkovala, že jsem přišel do muzea!“ Byl úplně

šťastný a okouzlený, a mně to tak bříalo u srdce – s pocitem, že když se k druhým chováte hezky, má to skutečně smysl. A právě to je ten důvod, proč má cenu tuto práci dělat.

Suvenýry umíš prodávat s přehledem. Máš nějaký oblíbený, který bys doporučila úplně každému?

To je těžká otázka, miluju všechny suvenýry, ráda doporučuji všechno, ale co já miluju, jsou naše náramky. Mám jich tolik, že je nestíhám ani unosit. ☺

Co ti v práci dělá radost? A co je pro tebe nejtěžší?

Radost mi dělá to, o čem už jsem mluvila – když jsou lidé spokojení a šťastní. Třeba když přijde unavený pán, je na něm vidět, že ho něco trápí, a dá se se mnou do řeči. A nakonec mi řekne, že jsem mu zlepšila náladu. To je to, co mě naplňuje. A na to navazuje i druhá otázka – když i přes veškerou snahu se s někým nedokážete domluvit.

Jak ráda trávíš čas, když zrovna nejsi v práci?

Jak jinak než s rodinou? Mám malého sedmiletého

Veronika Moravcová

těho chlapečka a pejska, takže o zábavu a volný čas mám vystaráno. Ale na chatě u vody je to nejlepší.

Přitom pracuji v informačním centru, které je součástí pokladny. Turisté sem přijíždějí objevovat naše krásné město a návštěvníci míří na prohlídku muzea. Mám tak možnost jim představit, co všechno Jilové i muzeum nabízejí.

Návštěvní kniha

Tento deník někteří návštěvníci minou bez povšimnutí, někteří s chutí zapíší svůj vzkaz. Vždyť potřebu zanechat podpisu či stopu známe již z pravěkých jeskyní. A my jsme za to rádi, neboť je to pro nás důležitá zpětná vazba. Dozvíme se, co Vás zaujalo, co se Vám nelíbilo, co vzbuzuje emoce, co Vás trápí... Ale, mezi námi, úplně nejraději máme pochvaly. Takže „můžeš kreslit, můžeš psát, ale listy netrhat“.

– KM–

Srdce trampů pookřálo ...
Milda

Děti si to moc užily, děkujeme
moc za zajímavou výstavu
a milý lidský přístup.
K.

Našel jsem osadu,
kde je naše chata.
Kryštof

Nádherné. Děkujeme.
(děkujeme za nalezení
ztraceného telefonu)
Čáryfuk s rodinou

Je to moc krásné, tudle
je nejlepší muzeum.
Kristýnka a máma

Super muzeum,
moc se nám vše líbilo.
A moc hodné paní na pokladně.
Jitka, Kamil a Tom

Všechny expozice jsou krásné,
strávili jsme zde tři hodiny
a ani jsme to nevnímali...
Doporučíme všem známým!
Nimrovi

Děkujeme za krásné odpoledne
strávené s kočičkou Fifinkou
a její kmotrou Terezou Bebarovou.
Jarka, Hanka,
Kristýna, Karel ...

Děkuji všem mockrát za vaši
práci, máte přenášedelné expozice,
moc se mi vše líbí.

Děkuji.
Věra. P.
České Budějovice

Moc děkujeme. Nádherné muzeum.
Strašně rádi se sem každý rok vracíme
a vždy objevíme něco nového. Pro děti
samozřejmě nejzajímavější trampové
a Pat a Mat. Ale bavilo nás vše.

Aneta, Artur, Albert H.
Andrea, Zdena, David H

Zdraví tě Tvůrčivý
kemp z Netvořic,
moc se nám to tu líbilo,
příští rok nás tady
čekejte znovu.

Super muzeum,
moc se nám vše líbilo.
A moc hodné paní na pokladně.
Jitka, Kamil a Tom

Máme rádi Pata a Mata.
Je Pat ten červený nebo žlutý?
Šimi

Nádherná expozice,
příjemný personál,
velká ochota a vědomosti.
Moc děkujeme.

Děkujeme, že jsme mohli
přijít a máte moc krásnou
kočičku Fifi!

POZDRAVUJTE FIFI!

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy

Ředitelka Středočeského muzea
Mgr. Jana Klementová.

Galerie Středočeského kraje (GASK)
Středočeská centrála cestovního ruchu
Středočeská vědecká knihovna v Kladně
**Středočeské muzeum v Roztokách
u Prahy**

Ústav archeologické památkové péče
středních Čech

Muzeum Podblanicka

Muzeum Českého krasu

Muzeum Mladoboleslavska

Muzeum T. G. M. Rakovník

Sládečkově vlastivědné muzeum
v Kladně

Regionální muzeum Kolín

České muzeum stříbra

Regionální muzeum Mělník

Polabské muzeum

Oblastní muzeum Praha–východ

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy

Hornické muzeum Příbram

Památník K. Čapka ve Staré Huti
u Dobříše

Památník Antonína Dvořáka
ve Vysoké u Příbrami

Rabasova galerie Rakovník

Postupně vám představíme muzea, jejichž zřizovatelem je Středočeský kraj. V oblasti kultury je nás celkem dvacet organizací a každá z nich má svůj osobitý příběh, zaměření i atmosféru.

Tentokrát se podíváme do **Středočeského muzea** v Roztokách u Prahy. Současná ře-

ditelka **Mgr. Jana Klementová** zde pracuje již řadu let. Začínala jako vedoucí archeologického oddělení a později působila také jako zástupkyně ředitelky. Do čela muzea byla jmenována 1. července 2023. Spojuje nás nejen zájem o muzejnictví, ale také stejná profese – obě jsme archeoložky. V rozhovoru nám Jana přiblíží činnost instituce, která patří k vlajkovým lodím středočeských muzeí.

Příště se můžete těšit na další středočeské muzeum.

Expozice Archevita byla otevřena v roce 2019 a stále sklízí velké úspěchy. Víme, že to bylo z velké části tvoje dílo. Můžeš popsat, jak se tahle nejmodernější archeologická expozice rodila a co pro tebe bylo nejnáročnější?

Rodila se dlouho a nesnadno. Nabradila starší stálou výstavu „Cesta pravěkem k českému státu“ kompletně zničenou povodní v roce 2002. Už tehdy bylo jasné, že nová expozice bude potřeba – jenže kde ji udělat. Kdy, za co a jak, to zůstávalo dlouho otevřené. Je až symbolické, že se celá naše snaha završila až po dvaceti letech.

Zásadní zlom přišel, když padlo rozhodnutí přesunout expozici do budovy bývalé hospodářské stodoly. Díky její výšce jsme si mohli dovolit vytvořit dvoupatrový prostor a konečně postavit rekonstrukce skutečných domů z různých období pravěku a raného středověku. Co jsme dříve znali jen z výzkumů jako negativní otisky kůlů v půdě, se proměnilo ve stavby v reálném měřítku, navíc postavené dobovými technologiemi.

Jenže stavba ve stodole nebyla žádná romantika. Řešila se statika, chybějící základy, nutnost ocelové konstrukce – a pak přišly přírodní překážky: dřevo bylo třeba kácet v přesně daném období vegetačního klidu, žito na došky muselo vyrůst i přežít četné bouřky, rákos byl téměř ne-

sehnatelný, stejně jako ti, kteří ještě umí zhotovit tradiční krytinu. Do toho napětí, jestli vyjde natáčení, jestli přijdou herci, jestli potok neudělá v interiéru paseku nebo dorazí speciální projektor pro velkoplošnou projekci – tehdejší technologická novinka.

A pak přišel provoz. Jak se budou chovat zvířecí preparáty? Jak moc bude pracovat dřevo a mazanice? Co udělá proudění potoka s vlhkostí? Budou fungovat aktivní klimatizace ve vitrinách? Zůstane vše stabilní i při sezonních výkyvech?

Upřímně – po otevření jsem si říkala, že takovýto projekt už nikdy více. Ale s odstupem času, kdy se vše ustálilo, ohlasy jsou nad očekávání skvělé a opravy i údržba fungují, říkám: klidně znova. Protože to stálo za to.

Muzeum je vyhlášené moderními konzervátorskými a restaurátorskými dílnami. Můžeš přiblížit, jaké činnosti tam probíhají a co považuješ za největší úspěch?

Naše restaurátorské dílny fungují už od roku 1967. Začínalo se skromně – s konzervací kovů, keramiky a dřeva, později přibýly i textil a pa-

Kuchyně v expozici Vrchbostenská správa panství.

Středočeské muzeum

Expozice Archevita

pír. Postupně se rozšiřoval nejen tým odborníků, ale i spektrum materiálů, se kterými pracujeme. Dnes máme moderně vybavená pracoviště pro jednotlivé typy sbírkových předmětů a digitální dokumentace jejich stavu před i po zásahu je u nás samozřejmostí.

Jedinečná je ale naše radiační komora, která využívá biocidní účinky gama záření radioaktivního izotopu kobaltu (Co-60). Tato metoda je nepostradatelná při likvidaci dřevokazného hmyzu – červotočů, tesaříků a dalších škůdců, kteří by jinak sbírkové předměty vážně poškodili. Je šetrná, neinvazivní a bezpečná, nevyužívá žádné chemikálie a zachovává původní povrchové úpravy předmětů. Od jejího spuštění jsme ošetřili už více než 180 000 předmětů.

Dílny ale zažily i těžké chvíle – především povodně v letech 2002 a 2012, které laboratoře těžce zasáhly, a jejich obnova trvala vždy několik let. A co považuju za největší úspěch? Že máme skvělý tým, že se nám dlouhodobě daří

udržovat sbírkový fond ve výborném stavu a že kolegové zvládají vedle běžné agendy připravovat i výjimečné výstavní projekty – třeba jako byl ten letošní, Času navzdory. Mám navíc velkou radost, že se ještě letos podaří nainstalovat nový kobaltový zářič, díky čemuž budeme moci tuto mimořádně důležitou službu poskytovat i do budoucna.

S muzeem je úzce spojená osobnost Zdenky Braunerové. Jak si ji dnes u vás připomínáte a co z jejího odkazu tě osobně oslovuje?

S muzeem je Zdenka Braunerová opravdu spjatá zcela výjimečně – nejen jako slavná umělkyně, ale i jako žena, která si Roztoky zvolila za své útočiště a tvůrčí prostor. Její ateliér, který si sama navrhla a nechala postavit podle vzoru anglických víkendových domů, je pro mě dodnes fascinující důkaz jejího kulturního rozhledu, osobního vkusu i schopnosti propojovat české a evropské prostředí.

Její osobnost tak připomínáme právě ve zrekonstruovaném ateliéru, kde návštěvníci mohou obdivovat architektonické detaily – původní dveře, okenice, trámové stropy nebo autentickou barevnost interiéru – i výběr z jejího díla. Expozice zachycuje různé etapy jejího života: dětství v Roztokách, pobyty ve Francii a Anglii i její návrat do Čech. Nejde ale jen o umění. Díky osobním předmětům a dobo-

vým reáliím máme možnost nahlédnout do světa ženy, která překračovala hranice očekávaného – umělecky, společensky i osobně.

Mě osobně nejvíc oslovuje její odvaha být svá. Byla průkopnicí – v grafice, knižní ilustraci, návrzích skla, ale i v životním postoji. Jako jedna z mála žen své doby se dokázala pohybovat ve vrcholných uměleckých kruzích v Čechách i ve Francii. V její tvorbě i životě cítím silnou integritu – spojení hluboké citlivosti pro krásu a krajinu s intelektuální nezávislostí a schopností tvořit navzdory společenským omezením.

Vím, že se intenzivně věnujete archeologickým výzkumům. Co zajímavého se vám podařilo objevit v poslední době?

Nestává se tak často, že by se archeologové zabývali podrobněji výzkumem zděných objektů, které vznikly a zase zanikly v průběhu 20. století. Určitou výjimku představují technické památky, jako například modifikovaná kruhová vypalovací pec žalovské cibelný Hoffmannova typu, postavená na pobřeží elit nedalekého raně středověkého přemyslovského hradiště Levý Hradec v Roztokách-Žalově. Do provozu byla uvedena v roce 1913 Františkem Edererem. Po skončení provozu v éře betonových panelů byla stržena a zasypana. Dokonce ani pamětníci si nebyli jisti, v jakém stavu může být dochována. Do jejího odkryvu v roce 2023 o ní kolovalo několik málo zavádějících zpráv, které zpřesnil teprve archeologický výzkum a následně archivní rešerše. Odkryv žalovských „Pompejí“ byl pro roztocké i okolní obyvatele velkou událostí, prohlídky pro veřejnost byly skoro každodenní rutinou. Letos v srpnu bude sanace objektu pod dohledem muzejních archeologů pokračovat, tak se také přijďte podívat.

Muzeum sídlí v bývalém zámku, který obklopuje krásný park. Využíváte jeho prostory pro akce nebo třeba pro programy pro veřejnost?

Ano, zámecký park pravidelně využíváme pro řadu venkovních akcí, které oživují areál a přitahují návštěvníky všech generací.

Tradičním magnetem je Soutěž elegance historických vozidel, v naší muzejní hantýrce prostě Veteráni, která letos proběhla už po šestačtyřicáté a každoročně láká milovníky historických aut z celé republiky. Letos jich bylo přes dva tisíce. Velké oblibě se těší také Design Lock, tržště autorské módy a designu, nebo festival Zámeček, který propojuje koncerty, divadlo a workshopy právě v příjemné atmosféře parku. Pod značkou Léto na zámku nabízíme během letních měsíců divadelní představení a koncerty pod širým nebem – například letos zazářila kapela PSH a následně i netradiční inscenace divadelního spolku Háta „Světáci“. Je fajn vědět, že zámecký park není jen doprovodnou kulisou, ale živým místem setkávání, kultury a sdílených zážitků.

Ateliér Zdenky Braunerové

Když ses po letech svého působení stala ředitelkou muzea, jaké to bylo ocitnout se na jednou v jiné roli? Co jsi v muzeu od té doby změnila nebo kam ho směřuješ?

Stát se po letech v muzeu jeho ředitelkou bylo jako vstoupit do úplně jiného vesmíru. Moje původní profese archeoložky šla stranou – a přiznám se, že třeba na čtvrtou otázku odpovídali kolegové za mě. Dřív bych to považovala za nemyslitelné, dnes je to přirozená součást nové reality.

Práce je obrovské množství, ale má to i svou výhodu – věci si lze nastavit po svém. A když něco nejde podle plánu, vím přesně, kdo za to může.

Od začátku mám o směřování muzea jasno. Chci vytvořit „nové my“ – a tento záměr už nabral konkrétní podobu. Máme za sebou otevřenou soutěž na novou vizuální identitu, vítězný návrh je vybrán a celý proces běží naplno. S tím souvisí nové logo, nový způsob komunikace, připravujeme strategii rozvoje i promyšlenější spolupráci se školami a veřejností.

Zároveň se proměňuje samotný areál – investujeme do nového osvětlení a výstavní infrastruktury v půdních prostorách zámku, pracujeme na úpravách vstupů a připravujeme nový informační a navigační systém.

Za důležitý symbolický krok považuji i zkrácení názvu instituce. Už nebudeme „Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy“, ale jednoduše „Středočeské muzeum“. Je to návrat ke kořenům – přesně tak, jak to má v muzeu být.

Ty sama jsi v muzeu strávila velkou část profesního života. Co máš na této práci nejraději?

Na téhle práci mám nejraději, že má smysl. Není to jen nekonečný sled úkolů, které zapadnou – ale práce, za kterou něco zůstává. Výstava, která potěší návštěvníky. Program, který někoho osloví nebo inspiruje. Předmět, který by jinak zmizel, ale my ho zachováme pro budoucnost.

Baví mě i pestrost – málokterá profese vás během jediného dne zavede od odborného textu přes právní konzultace a jednání s politiky nebo dodavateli až k debatě o tom, kam vlastně muzeum dál směřovat. Nutí vás to přemýšlet až za obzor. Je to náročné, ale rozhodně ne monotónní. A pořád je, co se učit – o muzeu, o lidech, i o sobě.

Můžeš pozvat naše čtenáře na některé zajímavé akce nebo výstavy, které letos připravujete?

U nás se toho děje tolik zajímavého, že je vážně těžké vybrat jen pár tipů. Kdybych měla něco opravdu doporučit, pak určitě výstavu „Město pro každého?“, která neotřelým způsobem otvírá téma veřejného prostoru a života ve městě. Velkým lákadlem je i výstava „Herečky/Malířky“ představující tři výjimečné ženy – Iva

Hüttnerová, Radka Příbyslavská a Jarmila Švehlová. Jejich obrazy – ať už naivně poetické, expresivně živé nebo jemně snové – jsou krásnou ukázkou toho, jak se umělecká citlivost dá vyjádřit nejen na jevišti, ale i na plátně.

Zcela jinou atmosféru nabízí výstava „Personalia Marie Ladrové – akvarely“, které jemně, ale velmi intenzivně zpracovávají téma snů a vnitřního světa.

Celkový obraz naší činnosti pak doplňují stálé expozice a bohatý doprovodný program. Na podzim muzeum nabídne komentované prohlídky, výtvarné plenéry, besedy i kurz historické fotografie. Jsou to skvělé příležitosti, jak si nejen odpočinout, ale i načerpat inspiraci a užít si muzeum naplno.

Na závěr mám osobní dotaz. Máš v areá-

lu muzea nebo v jeho okolí místo, které je ti nejbližší a kam se chodíš třeba na chvíli zklidnit nebo načerpat energii?

Upřímně? Žádné vyložené „terapeutické“ místo v areálu nemám. Energii mi nejvíc dodá dobrá káva a spokojený návštěvník. Když vidím, že se lidé u nás cítí dobře, že je něco zaujme nebo potěší, to je pro mě ten nejlepší impuls pokračovat dál. A někdy úplně stačí, když je v kanceláři na chvíli klid.

A samozřejmě, když moji dva synové zrovna nekladou nepřiměřené požadavky, nemají nevhodné návyky a ve škole je to přiměřeně nebatví – tak to už je skoro zenový stav. V tu chvíli bych mohla rozdávat energii po hrstech!

Děkuji ti, Jano, za tvůj čas i odpovědi.

Šárka Jurinová

Holografická projekce v expozici Archevita.

Tramping v seznamu tradiční lidové kultury

Předávání památního listu ve skanzenu Vysoký Chlumec.

Na návrh našeho Regionálního muzea v Jílovém u Prahy byl Český tramping zapsán do seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje. Rozhodla o tom začátkem léta Rada Středočeského kraje, kdy zapsání trampingu do krajského seznamu navazuje na Koncepti péče o tradiční lidovou kulturu ve Středočeském kraji.

Seznam nemateriálních statků byl zřízen v roce 2015 a jeho smyslem je chránit a podporovat živé tradice, kterým tramping bezesporu je.

Neznamená to, že by klasické trampování bylo najednou v nějaké škatulce a mělo by být organizováno. Vždyť jen díky tomu, že tramping organizován není, mohl přežít všechny ty nepříjemné doby, které v pravidelných intervalech přicházely.

Zapsání trampingu je hlavně oceněním jeho společenského významu a vlivu – vždyť jeho kulturní dosah a přesah, především díky trampské písni, sportu, tradicím i výchově, z něho dělá největší subkulturu v naší zemi. A to s více

než stoletou tradicí, navíc stále živou!

Radní pro kulturu Středočeského kraje Mgr. Václav Švenda schválení zhodnotil takto: „Tramping je výrazem touhy po svobodě, přirozeném životě a sdílené radosti z pobytu v přírodě. Jeho zakotvení v Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury vnímám jako důležitý krok k uznání hodnot, které formovaly identitu mnoha generací ve středních Čechách. Trampské osady, potlachy i samotný duch vandrování jsou neodmyslitelnou součástí kulturního obrazu našeho kraje.“

PAMÁTNÍ LIST HEJTMANKY

V sobotu 19. července se v pobožce Hornického muzea Příbram, poblíž Sedlčan v překrásném prostředí skanzenu Vysoký Chlumec, uskutečnilo na tradičním Dni řemesel předání titulu **Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje** a předání **památního listu zápisu českého trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje**, které uděluje hejtmanka Středočeského kraje Mgr. Petra Pecková.

Mistrem tradiční rukodělné výroby se stala paní Renata Němečková, a to za tradiční výrobu slaměných ošatek, a památní list pro Regionální muzeum v Jílovém u Prahy převzal z rukou ředitele

Hornického muzea Příbram PaedDr. Josefa Velfla a 1. místopředsdkyně Výboru pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Bc. Markéty Bálkové zástupce muzea Michael Antony.

Oboje předání se odehrálo v přátelské a uvolněné atmosféře, s vhodným hudebním doprovodem rakovnické písničkářky Evy Sukové, vystupující pod jménem Blondýna.

- MAT -

Vedoucí odboru kultury a památkové péče Mgr. Kateřina Pešatová, písničkářka Eva Suková – Blondýna a vedoucí oddělení památkové péče Bc. Blanka Švarcová a pohoda z krásného dne.

Naše muzeum se trampingu věnuje už od roku 1969, kdy zde byla vydána publikace Rudana Nohy nazvaná *Odlesky táborových ohňů*, a hlavně od roku 1987, vznikem první trampské expozice u nás. Její následovnicí se stala současná expozice **Tramping stále žije** z roku 2023, na kterou navázaly výstavy: **Ahoj na víkend**, **Trampský kreslený humor**, **Psáno při svíčkách**, **105 let osady Ztracená naděje**, **Literatura s vůní lesa** a od letošního 6. září nová výstava **Boxer s křídly**, věnovaná Vildovi Jakšovi.

Dále v muzeu probíhá projekt **Digitalizace trampských kronik** za účelem jejich zachování pro budoucnost a každoroční **Trampský potlach** (s výjimkou letošního roku z důvodu rekonstrukce nádvoří).

Porcelán ve sbírkách jílovského muzea

Sokolská dýmka

V dubnu tohoto roku jsme měly s kolegyní Veronikou Stejskalovou možnost účastnit se dvoudenní konference v Plzni s názvem *Český porcelán v českých sbírkách* pořádané Západočeským muzeem v Plzni a Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze.

Sešly se tu desítky specialistů od správců sbírek různých velkých institucí až po současné designéry a sochaře keramiky a porcelánu. Ukázalo se, že muzejní a soukromé sbírky ukrývají mnohé poklady a unikáty, o kterých stojí za to mluvit s kolegy z oboru.

Ani naše muzeum nezůstalo stranou a představilo své porcelánové předměty.

Jílovské muzeum opatruje více než osmdesát tisíc předmětů, z čehož asi čtvrtina je zapsaná v tzv. Centrální evidenci sbírek. V elektronické evidenci je téměř třináct tisíc věcí, a právě z nich byl vybrán soubor dvou set předmětů, které jsou zcela nebo částečně vyrobeny z porcelánu. Pojďme si představit, o jaké věci konkrétně jde. Největší podíl mají předměty takzvané kuchyňské. Jde o běžnější předměty užívané jak k samotné přípravě pokrmů, tak k servírování. Máme tak v depozitářích cukřenky, dózy, džbány, hrnce, karafy, kávovary, konvičky, kořenky, kruhadla, kvedlačky, láhve, lisy, lžičky, máslenky, mísy a mističky, mlýnky, omáčníky, podnosy, posýpátka, slánky, talíře, teriny, válečky či zadělávačky.

Mezi nejzajímavější patří mísa s rukojetí na třech nožičkách s pokličkou. Podle značky pochází z Vídně z roku 1816, patří tedy mezi nejstarší porcelánové předměty v naší sbírce.

Druhou nejvíce zastoupenou kategorií jsou jídelní servery a kávové či čajové soupravy. Z pěti souprav nebo

torz jmenujme například servis vyrobený ve druhé polovině 19. století v porcelánce, která stávala na pražském Smíchově. Souprava zahrnuje čtyřicet jedna kusů nádobí: terinu (polévkovou mísu s víkem), velký a malý omáčník, slánku, mísy a hluboké a dezertní talíře. Nápojové soupravy či jejich části jsou zastoupeny také velmi hojně. Mezi nejstarší patří koflíky (nízké nádobky s oušky k pití kávy či čaje) s iniciálami, vyrobené počátkem 19. století ve Vídni. K nádherným kouskům patří zejména sedmnácti dílný kávový servis z 20. let 20. století, jehož výrobcem je porcelánka ve Schlaggenwaldu, tedy Horním Slavkově.

Z porcelánu se vyráběly samozřejmě i dekorativní předměty, jako různé figurky či postavičky. V našem muzeu jich je relativně málo, patří k nim veverka z Duchcova, soška světce sv. Antonína nebo tajemný kapr – dutý předmět ve tvaru ryby s otvorem mezi ploutvemi.

Naopak panenek s porcelánovou hlavičkou z tzv. biskvitu, dvakrát páleného porcelánu, je ve sbírkách dokonce několik. Zmínme například panenku z dílny Ernsta Heubacha v německém Köppelsdorfu. Podle značky byla vyrobena nejpозději v 90. letech 19. století. K panenkám patří také dětská nádobíčka. Ve sbírkách máme některá vyrobená z dřeva či plechu, převažují však právě porcelánová. Nemají však žádné označení, dobu a místo vzniku můžeme jen odhadovat podle podobných kousků „pro dospělé“.

Pokud by čtenáře zajímalo, který exponát je nejstarší, pak je to patrně malovaná konvička z Vídně z poslední třetiny 18. století. A nejdále cestovaly zřejmě dva talíře z Číny a Japonska, vyrobené na přelomu 18. a 19. století.

„JÍLOVSKÝ“ PORCELÁN

Přímo s Jílovým souvisí několik předmětů, například staré porcelánové dózičky

Konvička z Vídně, poslední třetina 18. století.

Lékovky z jílovské lékárny

Biskvitová hlavička panenky firmy Ernst Heubach

z lékárny U české koruny, která se nacházela v domě čp. 12. V depozitáři také uchováváme skleněnou lahev s originální porcelánovou zátkou oznamující, že výrobcem sodovky byl Karel Ráček z Jílového.

Dochovaly se ovšem i dva šálky a talíř stejné výzdoby, které byly součástí servisu. Necha-

la je vyrobila francouzská společnost *Société civile des Mines d'or d'Eule*, která na krátký čas v 80. letech 19. století vlastnila jílovské zlaté doly. Nádobí se dochovalo u Olgy

Dochovaná část servisu důlní společnosti

Barvířové, dcery významného báňského odborníka Jindřicha Barvíře. S hornictvím souvisí i další šálek z mladší doby. Patřil hornímu radovi jílovských zlatých dolů Ing. Jaroslavu Wurmovi v roce 1939. Byl vyroben v porcelánce Pfeiffer & Löwenstein.

Nejstarší z těchto zajímavostí je dýmka, u které bývala rukou psaná poznámka, že jde o jednu z dýmek, které si jednotně porídili členové jílovského sokola v roce 1869.

Zastoupení porcelánových předmětů ve sbírkách se ukázalo překvapivě pestré a doufáme, že v blízké době je představíme i formou menší výstavy.

Veronika Stachurová Kucrová

Kávoový servis, Schleggenwald

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy Vás zve na panelovou výstavu

Okem času

MUZEUM OD REKONSTRUKCE K REKONSTRUKCI
1985-2025

15. 9. – 31. 12. 2025
V PARKU PŘED MUZEEM

Regionální muzeum
v Jílovém u Prahy

Více informací na nebo na
www.muzeumjilove.cz

Středočeský kraj

Střední Čechy

Muzeum je otevřeno denně,
mimo pondělí (pokud není svátkem).
ZÁŘÍ - KVĚTEN: 9 - 12, 13 - 16 hod.
ČERVEN - SRPEN: 9 - 17 hod.

Paliči a požehnání jménem Asekurace

*O tom, jak lidé z okolí Kamenného Přívozu, Jílového a dalších obcí řešili v závěru předminulého století velmi netradičním způsobem modernizaci svého bytového fondu, vypráví spisovatel Jan Morávek ve své knize **U nás na Sázkavě. Je to útlá drobná kniha, ale o lidech a životě našeho kraje vám toho poví strašně moc...***

*Přijměte krácenou ukázkou z kapitoly **Paliči**.*

Doubkova chalupa

Starý člověk se někdy musí zasmát, jaké podivné maličkosti mu utkví v paměti z doby nejranějšího mládí. Když však o tom přemýšlí, pozná, že tehdy to nebyla maličkost, nýbrž důležitá věc. Tak se to s těmi malými tabulkami pojišťoven na domech. Dnes snad už ani neexistují. Byly obvykle stejně velké a barevné jako orientační tabulky s domovním číslem a byly spíše reklamou pojišťoven, u nás nejvíce banky Slavia. Byly však také i jakýmsi bezpečnostním štítem, připomínající zlým lidem: kdybyste nám chtěli posadit „červeného kohouta“ na střechu, valně nám neublížíte, poněvadž jsme proti požáru pojištěni!

Pravda, zapalovala se stavení z těchto zločinných záměrů už zřídky, ale přece jenom se to ještě někdy stávalo. Posadit červeného kohouta na střechu ze msty bylo dosud oblíbenou hrozbou, nedozněl ještě strach z požárů ze starých časů. Oheň byl největším nepřitelem vesnického člověka, řekl jsem už, že byl horší než voda, poněvadž jen bral. Nejlepší obranou proti němu byla asekurace, pojištění. To se právě koncem let osmdesátých u nás velmi rozšířilo. Tehdy se počaly objevovat na staveních ony pestré tabulky pojišťoven, hlásící se o pozornost kluků stejně jako porcelánové knoflíčky na telegrafních sloupech, do nichž horlivě stříleli kaménky z praků i jiných projektilů.

Tehdy, kdy stavení byla z velké části ze dřeva a kryt obvykle z došek, bylo pojištění proti požáru velmi důležité. Proto se přísně dbalo,

aby pojistka byla včas zaplacená, a nestalo-li se tak pro nedostatek peněz, trnuli lidé strachy, aby je právě v tom kritickém čase nepostihl požár. Nebyla-li zaplacená prémie, pojišťovna náhradu nevyplatila a vyhořelý opravdu pohořel. Požár, říkalo se prostě oheň, vznikl z různých příčin: z neopatrnosti, nešťastné náhody, ze msty. Ponejvíce byl však založen

samým vlastníkem stavení ze spekulace. Barák byl už starý a nezasloužil už nic jiného než sirku. Bourat jej se nevyplatilo, bylo lépe shrábnout pojistku a stavět nový od základu. To však byla ožehavá věc a bylo k ní třeba chytrosti a odvahy. Jelikož však šlo šmahem o výplatu malých pojistek a pojišťovny stály do budoucnosti o reklamu, zamhuřovali jejich kontrolní úředníci oči. Lidé bývali s postiženým solidární a četníci také nic nezjistili, nebylo-li žalobce a svědka. Řeklo se: byl prasklý komín, vyletěla jiskra do slámy nebo chytlo na plotně máslo a oheň, vyrazivší ke stropu, zapálil. Co se dalo dělat? A tak v těch letech vinou asekurace vyhořely všechny staré chalupy a ves se modernizovala. Jenom ti nejbázlivější nebo nejpoctivější nesáhli k této pochybné restauraci svého domova, krčili se pod nízkými stropy a uchovávali idylu doškových střech. Někdy se této svépomoci zdrželi z ohledu k svému sousedovi, který by byl asi také vyhořel, sousedil-li těsně s nimi.

O tomto dobrovolném vypalování mohl bych vyprávět celé kroniky, a mnohdy

věru zábavné: jak se na ně lidé chystali, jak čimánsky je prováděli a co všechno okolo toho se zběhlo. Vědělo se už napřed, kde bude hořet. Všecko cennější se z baráku potají odklídilo k sousedovi nebo z dosahu požáru. Hlíдалo se počasí, hlavně vítr, aby táhl stranou ze vsi. Pak se to nějak šikovně narařilo. Táta zapálil na půdě svíčku, nastlal kolem ní slámu nebo nasypal střelný prach, a šel do práce. Máma s dětmi se také někdy uklidila, a když byl barák v plamenech, přiběhli všichni se zoufalým nářkem. Hasilo se a zachraňovalo se jenom pro jméno. Spíše se ohni ještě pomáhalo stržením krovů a komínů, aby zkáza byla dokonalá a pojišťovna nemohla dělat srážky na stojící zdivo. Úřední kontrola přišla obvykle pozdě, když na požářišti uhasl již poslední uhlík a všechny stopy zlého činu byly zahlazeny. Nejhorší bylo, když stavení bylo tak prohnité, že už ani hořet nechtělo, tu se odehrávaly na místě nepodařené katastrofy hotové frašky. O těchto samovolných požárech se vyprávěly svého času velmi podařené anekdoty.

Proč ne, takové ohně nikoho nebolely, ani pojišťovnu, a tak bylo všechno v pořádku. Za rok se na ně zapomnělo a šťastný palič měl nejen čistý štít nového domku, ale i svědomí. Horší byl oheň z nešťastné náhody, když byl pohořelý skutečný chudák. Takovému se pak pomáhalo sbírkami a různou podporou. Jednoho parného léta, právě o žních, vyhořely celé sousední Hostěradice. Oheň zavinily děti, které si na dvoře hrály se sirkami. Říkám úmyslně se sirkami, poněvadž tehdy ještě nebylo dnešních zápalek. V každém stavení v sirníku nebo jen v hrnečku bývaly tyto fosforové sirky s modrými nebo červenými hlavičkami, které se různěcovaly škrtáním o něco drsného, obvykle o kalhoty. Dbalo se, aby se k nim děti nedostaly, ale uhlídejte děti! Jindy zapálili neopatrností starší, aniž o tom věděli, hlavička sirky jim odletěla do slámy nebo do sena. Hodinu dvě doutnalo, než vyšlehl požár, a hasit pak bývalo pozdě. Příčin mohlo být více. Nezaviněný oheň byl neštěstím, třeba byl pohořelý pojištěn.

Stará hornická chalupa v Bobulibech

Nejobávanější byl požár ze msty. Propukl skoro vždy v noci a po žních, když byla plná stodola a půda. Palič nebyl vypátrán a naznačoval se jenom nepřímo podle nepřátelského poměru k postiženému. V nejistotě odnášeli žhářství často cikáni nebo jiní potulní lidé, kteří se v ten den ve vsi objevili. Tu se teprve v lidech provalila hrůza z ohně. Pamatuji se, že jednou skoro ulynčovali nevinného tuláka z takového ukvapeného podezření. Po letech se k žhářství přiznal umírající soused.

Opakuji, že požáry ze msty byly výjimkou, svědomí lidí bylo silnější než jakákoli zlá vášeň. Přece se však vyskytli paliči, kteří zakládali ohně ještě z horších podnětů: pro zisk. Kořistili ze zmatku na požářišti, kradli. Dlouho to však nedělali a poctiví lidé zatočili s nimi podle své tvrdé spravedlnosti. Pojišťovna se mohla napálit, bankrot proto neudělala, z vyhořelých panských stájí se mohly odnést fošny a trámy, traversy a stavební železo, správně velkostatku to neublížilo, ale okrást chudáka, třebaže si sám zapálil, to bylo podlé.

Jeden čas, nevím, bylo-li to ve spojitosti s těmi ohni pro krádež, byly u nás pohazovány paličské listy, v nichž se vyhrožovalo, že tam a tam bude hořet. Snad to byla jenom zlovolná zábava nějakého úchylného člověka, libujícího si v postrašení lidí, snad to byla snaha připravit si situaci pro krádež, ať či onak, bylo ve žních a v obci byly proto nařízeny noční hlídky. Tehdy jsme dlouho do noci lehávali pod hruškou na Uječkově stráni, odkud jsme měli rozhled po celé vesnici, a snažili jsme se dopadnout obávaného paliče. Ovšem marně, nic se nedělo. Když obavy přešly a paličské listy byly pokládány za hloupý žert, hořelo najednou na dvou místech. Tyto ohně byly však na programu, byly očekávány, a tak jsme se shodli na tom, že se vyhořelí snažili jejich opověděním odvést pozornost četnictva na lichou stopu.

Chalupa převozníka Váni nacházející se v místě zvaném Na Terezii, mezi dnešními osadami Toronto a Dakota.

Paličské listy nebyly před šedesáti lety žádnou novinkou. V osmdesátých letech minulého století hrály v blízkém Jílovém důležitou roli za obecních voleb. Nespokojení občané používali jich jako zastrašujícího prostředku proti zkorumpované radniční většině a hlavně proti tehdejšímu c. k. okresnímu, který jako tvrdý samovládce tyranisoval celé okolí a byl ve své posici neotřesitelný. Na dveřích kostela, radnice a na zdech domů nacházeli občané písemné hrozby:.... Dokud tu bude ten zubatý, bude hořet...!

A skutečně hořelo.

Ilustrační fotografie z dnešního pohledu romantických chaloupek z okolí Jílového a Posázaví pochází z archivu Regionálního muzea v Jílovém u Prahy a další najdete na straně 25.

Spisovatel Jan Morávek

Narodil se 1. května 1888 ve vorařské obci Kamenný Přívoz a právě jeho rodiště, ve kterém prožil dětství i roky dospívání, zásadním způsobem ovlivnilo jeho pozdější spisovatelskou tvorbu.

Ve svém nejznámějším díle, v knižní trilogii **Plavci na Sázavě**, **Divočina** a **Skalní plemeno**, popsal bez příkras tvrdý život tamních plavců, kameníků, pytláků a hajných – ještě v době před vybudováním železnice. Kniha **Skalní plemeno** byla v roce 1944 zfilmována. Dohromady napsal 40 různých knih, například: *Špatný voják*, *Lidé od vody*, *Opuštěná řeka*, *Ohnivá lázeň*, *Kuropění* a *Plavecký mariáš*, který byl v roce 1952 rovněž zfilmován ...

Jan Morávek byl zároveň dlouholetým šéfredaktorem Pražského ilustrovaného zpravodaje.

Umírá 4. dubna 1958 v Praze, ve věku sedmdesáti let.

Zvonička s horní chalupa ve Studeném

Sad Jana Morávka

Zarostlý pomník Jana Morávka

Pohled do sadu

Odrůda Red Melba

Zde by pomník nikdo nehledal.

Když jedete od Jílového po silnici do Kamenného přívozu, projíždíte nejdříve alejí převážně ovocných stromů, které zde rostou přibližně od roku 1940. Jsou zde zastoupeny odrůdy Strýmka, Boikovo, Landsberská renetta, Malinové hornokrajské a Panenské české. Zajímavostí této aleje je jeden strom odrůdy Charlamowski neboli Borovinka a pak také, že jako podnož (tedy jako kořeny většiny stromů) byla využita odrůda Cronselské.

Po levé straně je zastávka autobusu a křížek, pak když sjíždíte dolů po silnici, tak po pravé straně v mírném kopečku za zarostlým plotem je sad. Na silnici z něj padají jablčka odrůdy Matčino (Nonnetit). V tom sadu se nalézá pomník místního rodáka Jana Morávka. Nyní je zarostlý a zanedbaný, ale je tam a měl by se v blízké době dočkat obnovy. Hned nad pomníkem se sklání větve prvních jabloní (Albrechtovo).

Sad je to relativně malý a mladý a má zajímavou historii. V jeho místě bývaly pole a louky. A tak navrhl pan B. Hájek, že by se tam mohl zřídit sad nazvaný „Morávkův sad mladých“.

Slavnostní otevření sadu proběhlo 7. 5.

1972. Dle kroniky obce se jej zúčastnilo 562 lidí. Během slavnosti byly vysazeny tři stromy. Jeden za Jana Morávka, který vysadila jeho vnučka Hana Pilzová, další s názvem Řeka a třetí s názvem Závoz, které vysadil předsedové Holec a Mečíř. Za prvních pět novorozenců byly také vysazeny stromky.

Tak se pokračovalo až do roku 1989, kdy byl vysazen poslední strom. Vysazené stromky v tomto období patří každému nově narozenému občanovi Kamenného Přívozu, Kamenného Újezdce a Hostěradic. Počítalo se s tím, že o stromek budou nejdříve pečovat mladí požárníci a později daný občan, až bude docházet do školy a později i užívat jeho plodů.

Již v roce 1974 se dokonce dostalo tomuto sadu publicity v televizním vysílání. A to díky tomu, že někdo ukradl všech 13 čerstvě vysazených stromů jabloní. Pachatele se dle zápisu v místní kronice nepodařilo vypátrat.

V sadu samotném jsou pak zastoupeny odrůdy, které se běžně vysazovaly jako tržní do sadů v té době. Tedy letní

odrůda Red Melba, podzimní James Grieve a Albrechtovo. Ze zimních odrůd pak Spartan, Šampión, Starkrimson, Idared, Jonathán, Oldenburgovo, Sudetská reneta a Ontário.

Jsou to odrůdy, které mnozí z nás máme ještě na zahradách nebo si na ně vzpomene od babiček či sousedů. Existuje opravdu mnoho odrůd ovoce a budu rád, pokud se se mnou podělíte o nějaké vaše vzpomínky k nim, ať již z Jílovska nebo vzdálenějšího okolí.

Jak je vidět, v každém kousku krásné posázavské krajiny jsou ukryty různé netušené příběhy. Mapování odrůd probíhá již 7 let v rámci Okrašlovacího spolku v Jílovém u Prahy, a to ve spolupráci a podle metodiky Českého svazu ochránců přírody (stareodrudy.cz). Více na webu mapovani-jup.webnode.cz. Chcete-li se dozvědět více nebo jen zmiňované odrůdy ochutnat, nenechte si degustaci starých odrůd Jílovska 9. 10. 2025 rozhodně ujít.

Vojtěch Ptáček

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy a Okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy vás zvou na přednášky Ing. Vojtěcha Ptáčka, Ph.D.

čtvrtek 11. září 2025
PŘEDNÁŠKA HISTORICKÉ OVOCNÁŘSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

čtvrtek 9. října 2025
OVOCNÁŘSKÁ DEGUSTACE + OCHUTNÁVKA JÍLOVSKÝCH JABLEČNÝCH ZÁVINŮ

čtvrtek 20. listopadu 2025
PŘEDNÁŠKA OVOCNÁŘSTVÍ

OD 18:00 KONÍRNA | REGIONÁLNÍ MUZEUM V JÍLOVÉM U PRAHY
Predprodej vstupenek na pokladně muzea

Chalupy

Bydlet v těchto starých, mnohdy vlhkých chalupách s černou kuchyní, bez současných civilizačních vymožeností a soukromí, obklopení domácím zvířectvem a všemu co k tomu patří, by se mnohým z nás

asi nelíbilo, ale jedno se těmto starým zaniklým chalupám musí uznat. Byly krásné a romantické, s krajinou Posázaví tvořily harmonický celek. Škoda jich.

Došková chalupa v Podloučít

Chalupa Francího a Dupalů v dnešní ulici Karlova, v místě U žlábků, Jílové u Prahy.

Špýchar čp.1 v Pohorčí, rok 1917

Dvořáčkova chalupa

Špýchar na statku zvaném Havířů ve Zvoli

Špýchar čp. 3 v Bohulibech, rok 1911

Výstava kreseb Káji Saudka 1984

Byla to tehdy velká událost.

Kája Saudek. Vzávaný a obdivovaný Mistr české komiksové kresby. Autor komiksů Lips Tullian a parodií na libreta oper. Těž komiksových kreseb pro filmy *Kdo chce zabít Jesii* a *Čtyři vraždy stačí, drahoušku*.

Ale. Komiks a „západní americký styl kresby“ byl v 70. letech politicky nepřijatelný. A Kája byl náhle v nemilosti. Nic nemohl.

Nalezl tehdy cestu ve spolupráci s Českou speleologickou společností. Ta vydávala tiskoviny pro svou vnitřní potřebu bez tiskového dohledu, bez cenzury. A tak Mistr kreslil dobrodružné komiksy s jeskyněmi. Vše se svými osobitými kresebnými finesami a s jemným humorem a nadsázkou.

V 80. letech se mu povedla spolupráce s as-

trofyzikem Dr. Jiřím Grygarem pro slovenskou TV. Ilustroval skvěle jeho populární televizní přednášky.

V Čechách se spolupráce s ním pořád ještě báli.

Oslovila jsem jej, zdali by nechtěl vystavit ty televizní kresby v jílovském muzeu. A on souhlasil.

Byly to krásné barevné kresby. Celá velká výstavní místnost.

My jsme však měli ještě druhou takovou. A Mistr navrhl vystavení komiksů pro Speleologickou společnost.

Kája Saudek kreslil na velký formát A2 a A3, který se pak do tisku zmenšoval na A4. Nádherné velké kresby s příběhy neohrožených mužů a supervnadných žen. Krásná vý-

stava. Měli jsme z ní radost.

Den před vernisáží se přišel podívat pan ředitel. Tu první část kreseb znal z televize.

Ta druhá jej ale tak nějak vyděsila.

V úplné tichosti výstavu s komiksy prošel a pak se zeptal:

„A to je ten stejný kreslíř jako byl v té televizi?“

„No ano.“

Pan ředitel nehnul brvou. Jen se trochu zasmušil a pravit: „No teď už s tím nic neuděláme, lidi v sobotu přijdou, uděláme vernisáž... Ale možná to tady taky v pondělí všechno rychle zavřou. Včetně nás.“ A vůbec se nesmál. Ale byla už 80. léta, a tak nezavřeli nic a nikoho.

A výstava to byla slavná. A hojně navštěvovaná všemi milovníky Mistrových kreseb.

Bohuslava Dostálová

Stolní kalendář – 2026 Zlatá éra trampingu

Stolní kalendář na rok 2026 představuje unikátní pohled do historie českého trampingu, který se zrodil na počátku 20. století jako touha po svobodě, dobrodružství a návratu k přírodě. Kalendář nabízí průřez nejbohatším obdobím tohoto fenoménu, a to prostřednictvím fotografií ze šestnácti trampských osad. Snímky z osad Ztracenka, Havran, Rewaston, Kioto a dalších zachycují zdejší každodenní i sváteční život. Kalendář je určen pro širokou veřejnost a má za cíl připomenout významnou součást naší kulturní historie. Tramping byl letos zapsán na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje. Kalendář je k zakoupení na pokladně muzea za 150 Kč.

Veronika Stachurová Kucrová

Oslava 150 let jílovských hasičů

Hasičské sbory ze širého okolí, sirény, oheň a plameny před naším muzeem neoznamovaly „červeného kohouta“, ale naopak vydařené a jílovskými hasiči výborně organizované oslavy 150 let od jejich vzniku. Historické stroje i současná moderní technika, skákací hrad v podobě hasičárny, ukázky zásahů a řízená exploze vřícího oleje a také hasičská výstava v prostorách našeho muzea, to vše čekalo na četné návštěvníky.

Z deníku muzejní kočky Fifinky: Hlásím z nádvoří!

Už dlouho vám chci povědět novinky z naší rekonstrukce. Na nádvoří je teď pořádně živo. Lidi v oranžových vestách tu hrabou, kopou a vozí hlínu sem a tam. Někdy to hrozně hučí, ale mně to nevadí. Aspoň se pořád něco děje. A víte, co se stalo? Mysleli jsme, že třeba najdeme poklad. No... našli jsme, ale jiný, než jsem čekala. Starou a vůbec nehezskou kanalizaci z toalet. Fúj! Naštěstí ji lidi v přilbách hned mění za novou. Občas se něco pokazí, třeba když si rozbijí telefonní kabel nebo vodu, ale pak se to rychle opraví a práce pokračuje.

Já mám ale teď trochu složitější rána. Z domečku, kde spinkám, musím běžet do knihovny přes rozbahněný terén. To je vám dobrodružství! Nikdy nevím, kam šlápnu, a když zrovna kolem bzučí minibagr, radši přidám do kroku. Člověk, tedy kočka, si nikdy nemůže být jistá, aby ji náhodou nenabral. Hluk je tu teď od rána do večera. Všechny myšky se radši odstěhovaly někam dál. Ale víte co? Mně to nevadí. Všichni v muzeu mě parádně krmí, takže hlady rozhodně netrpím. Naopak, někdy mám pocit, že by se hodilo pár koleček kolem nádvoří, abych si protáhla packy. Trochu mě mrzí, že za mnou přestal chodit můj kamarád, šedivý a trochu plachý kocour Robert. Čekával na mě večer na nádvoří a společně jsme vyráželi za dobrodružstvím. Ale co naplat, asi to nebyl tak statečný kamarád, když se nechal odradit malými bagříky. Nejvíc mě ale baví pozorovat děti. Když přijdou, stojí u plotu, oči jim svítí a nechtějí odejít. Myslím, že tahle stavba je pro ně větší atrakce než moje oblíbená tramská expozice. A když k tomu máme ještě výstavu Pat a Mat, je to venku jak v animovaném filmu. Někdy si říkám, že bych se mohla stát průvodkyní po stavbě. Vzala bych návštěvníky od jednoho bagru k druhému, vysvětlila jim, který umí kopat hluboko a který jen tak lehce oškrabuje zem. A na konci bych je zavedla do knihovny, kde je teplo, klid a můj měkký pelíšek.

Už se těším, až to všechno skončí a nádvoří bude nové a krásné. A prý tu bude i překvapení. Ale o tom vám mnouknou až příště. Teď si jdu dát malou siestu, než se ti bagříci zase probudí a začne další kolo stavby.

Vaše Fifinka

REGIONÁLNÍ MUZEUM V JÍLOVĚ U PRAHY
VÁS ZVE NA VÝSTAVU

Obnovená krása

RESTAUROVANÉ PŘEDMĚTY V LETECH 2020 AŽ 2025 V JÍLOVSKÉM MUZEU

V posledních pěti letech nechal jílovské muzeum zrestaurovat pět obrazů a dřevěnou mapu. Osm předmětů archeologické povahy se dočkalo konzervace. Komorní výstava ve vestibulu představí výsledky práce odborných restaurátorek a konzervátorek.

6. 9. – 16. 11. 2025

Regionální muzeum
v Jílové u Prahy
Více informací na www.museumjirove.cz

Středočeský kraj
Střední Čechy
Muzeum v Jílové u Prahy
Více informací na www.museumjirove.cz

STŘEDOČESKÉ KULTURNÍ LÉTO

Zdeněk Izer

Oblíbené zábavné scény
Vyndavací, zas tam dací

📍 Jílové u Prahy, sokolovna
📅 středa 24. 9. 2025 od 19:00

Předprodej vstupenek na pokladně muzea a na www.goout.net.
Vstupné 390 Kč

VSTUPENKY ZDE

Regionální muzeum
v Jílové u Prahy
Více informací na www.museumjirove.cz

Středočeský kraj
Střední Čechy
Muzeum v Jílové u Prahy
Více informací na www.museumjirove.cz

GoOut